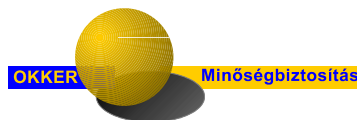

2440 SZÁZHALOMBATTA
Csokonai u. 50.
OM: 032790
Tel.: 06-23-354-465
Fax.: 06-23-354-475
e-mail: napsugar@mail.battanet.hu
[http: napsugar.battanet.hu](http://napsugar.battanet.hu)

„SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS KÖZÖSSÉGBEN”

HELYI ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM

**Fenntartó: Százhalombatta Város Önkormányzat
Képviselő - testülete
2440 Százhalombatta, Szent István tér 3.**

Alapító Okirat száma: 8/1/2017E

OM azonosító száma: 032790

Elfogadva: 16/2018. (08.31.) sz. nevelőtestületi határozattal

***A program benyújtója: Balla Ildikó
Óvodavezető***

PEDAGÓGIAI PROGRAM

<p>Intézmény OM - azonosító 032790</p>	<p>Napsugár Óvoda Nevelőtestülete:</p> <p>..... <i>intézményvezető aláírás</i></p>
<p align="center">Legitimációs eljárás - Az érvényességet igazoló aláírások: Véleményezők</p>	
<p>16/2018. (08.31.) határozatszámom elfogadta:</p> <p>..... <i>nevelőtestület nevében névaláírás</i></p> <p>..... <i>szakalkalmazottak nevében névaláírás</i></p>	<p>Nkt 72.§ (5) A Szülői Szervezet és az Óvodaszék a Pedagógiai Programról a tájékoztatást megkapta</p> <p>..... <i>Óvodaszék nevében névaláírás</i></p> <p>..... <i>Szülői Szervezet nevében névaláírás</i></p>
<p>20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128.§ (6)(8)</p> <p>..... <i>védőnő</i></p>	<p>20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128.§</p> <p>..... <i>óvodapszichológus</i></p>
<p align="center">Egyetértését kinyilvánító:</p> <p>Ph. ..... fenntartó aláírása</p>	
<p align="center">Hatályos: a kihirdetés napjától 2018.09.03.</p>	
<p align="center">A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható: óvodavezető, és helyettes szobájában; Elérhető: az óvoda honlapján, és a KIR adatbázisában</p>	
<p align="center">Verziószám: 7. 7./ 2 eredeti példány</p>	
<p align="center">Iktatószám:</p>	

BEVEZETŐ GONDOLATOK

„Aggódva szorítja édesanyja kezét a három éves kisgyermek az óvoda kapuja előtt. Tágra nyílt szemében ott bujkál a kérdés: vajon mi vár rám? De lassan feloldódik a szorongás, a félelem, mert az elengedő kéz helyett egy másik kéz szorítja kezét, aki sok élményt, szépet kínál számára: színes játékot, sétát, gyönyörű mesét, színes ceruzát az alkotáshoz, fantáziához. – Agyagból gyúrható répa orrú hóembert, a dalok ritmusát - mint szívdobbanást, a környezetünkben játszó kis cicát, a jókedvű kertész bácsit.”

*„Adok és kapok szeretet teli éveket a gyermeknek, szülőnek,
s a világnak egy - egy boldog családot”*

Tartalomjegyzék

A pedagógiai program jogszabályi háttere	5
Ajánlás	6
Óvodakép.....	7
Gyermekkép	8
1. HELYZETKÉP	10
1.1. Az óvoda szocio - ökonómiai térképe	10
1.2. Az óvoda humánerőforrása	11
1.3. A nevelőmunka tárgyi feltételei	15
1.4. Pedagógiai Programunk bemutatása.....	18
1.5. Pedagógiai Programunk rendszere	20
1.6. Legfontosabb nevelési alapelveink, értékeink	21
2. TARTALMI VONATKOZÁSOK	22
2.1. Célmeghatározás	22
2.2. A nevelés keretei	22
2.2.1. Testi-lelki egészségvédelem a szociális kapcsolatok harmóniájának megteremtése	22
2.2.2. Érzelmi és erkölcsi nevelés és szocializáció biztosítása	27
2.2.3. Anyanyelvi. értelmi fejlesztés	29
2.3. A program tevékenység keretei.....	30
2.3.1. A külső világ tevékeny megismerése)természeti, emberi, tárgyi)	30
2.3.2. Néphagyomány-ápolás, művészetek (ünnepek tervezése)	31
2.4. A program tevékenységformái.....	32
2.4.1. Játék	32
2.4.2. Mozgás	34
2.4.3. Verselés, mesélés	36
2.4.4. Ének- zene, énekes játék, gyermektánc	37
2.4.5. Rajz, festés, mintázás, kézimunka	38
2.4.6. Munka jellegű tevékenységek, feladatok	39
2.4.7. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	40
2.4.8. A gyermek fejlődésének nyomon követése	42
2.5. Kapcsolatrendszer.....	43
2.5.1. Óvoda család együttműködése	44
2.5.2. Egyéb kapcsolatok	45
3. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK PROGRAMJAI	47
3.1. Differenciálás, integráció, inklúzió.	47
3.2. Tehetséges gyermekek gondozása.....	48
3.3. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő különleges bánásmódot igénylő gyermekek ellátása	49
4. GYERMEKVÉDELEM	50
4.1. Szociálisan hátrányos helyzet enyhítését segítő tevékenység	51
5. INNOVÁCIÓ	53
6. DOKUMENTÁCIÓ	54
LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	56
ÉRVÉNYESSEGI RENDELKEZÉSEK	57
MELLÉKLETEK	58

A Pedagógiai program jogszabályi háttere

- 2011. (04.25.) Magyarország Alaptörvénye
- 2011. évi CXCV. törvény A nemzeti köznevelésről
- 363/2012.(XII.17.) korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 229/2012. (VIII.28.) kormány rendelete A nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2003. évi CXXV. törvény Az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló törvény
- 1991. évi LXIV.sz.trv.29.cikk 1./a./ENSZ egyezmény a gyermekek jogairól
- 137/2018. (VII.25.) Korm.rendelet

Hatálya

Időbeli hatálya:

A Pedagógiai program az intézményvezető jóváhagyásával lép hatályba a kihirdetés napján és határozatlan időre szól. Ezzel egy időben hatályát veszti a 15/2013. (VIII.28.) határozatszám az óvoda vezetője által jóváhagyott Helyi óvodai pedagógiai program.

Felülvizsgálata: négyévenként.

Módosítása: az intézményvezető hatásköre, kezdeményezheti a nevelőtestület.

A módosítás lehetséges indokai:

- a program bevalását figyelemmel kísérő ellenőrzést, értékelést követő módosítási javaslat
- a nevelőtestület 70%-os indítványa
- feladatellátás változása
- jogszabályi elvárás.

A programmódosítás előterjesztése:

- írásbeli előterjesztés az óvoda vezetőségének
- írásbeli előterjesztés az óvoda nevelőtestületének
- előterjesztést követő véleménykérés – döntés – módosítás elfogadása.

A kihirdetés napja: 2017. szeptember 01.

A Pedagógiai program személyi hatálya kiterjed:

- az óvodával jogviszonyban álló pedagógusra, alkalmazottakra
- az óvodával jogviszonyban álló gyermekekre
- az intézménnyel jogviszonyban nem álló, de az intézményben munkát végző pedagógusra.

A Pedagógiai program területi hatálya kiterjed:

- az óvodán belüli tevékenységekre
- az óvoda által szervezett óvodán kívüli programokra.

A program nyilvánosságának biztosítása, a tájékoztatás adásának és tájékoztatás kérésének szabályozása:

- az első szülői értekezleten való tájékoztatásnyújtás (intézményvezető)
- szülő kérésére előre egyeztetett időpont alapján, szóban (intézményvezető)
- a csoport szülői értekezletek alkalmával (csoportban dolgozó óvodapedagógusok)
- honlap
- egy példánya a többi intézményi szabályzattal együtt átolvasásra elkérhető (óvodatitkár).

Ajánlás

Ön a Százhalombattai Napsugár Óvoda pedagógiai programját olvassa, mely nevelőtestületünk önálló munkájának eredménye.

A megalakuláskor felvett "Napsugár Óvoda" név kifejezi pedagógusaink beállítódását, az óvodánk légkörét, hiszen a napsugár fény, a derű, a melegség, az öröm, a nyugalom kifejezője.

A szülők véleménye, nevelőtestületünk szellemisége, és óvodánk természeti/társadalmi körülménye döntően meghatározza programunkat.

A "Napsugár" elnevezés a környezet iránti szeretetünket, elkötelezettségünket és felelősségünket jelképezi.

Programunkban a múlt, a jelen és a jövő összekapcsolásával szemléletet kívánunk adni. Felelősséggel tartozunk gyermekeinkért, a jövőért, a természet és társadalom valódi értékeinek felismertetéséért és megszerettetéséért, ápolásáért és megőrzéséért, aminek tudatosítását már kisgyermek korban el kell kezdenünk.

A napsugár hatására az elvetett magból a gondos nevelés hatására új egyed keletkezik megőrizve annak eredetiségét és folytonosságát.

Valljuk: népi kultúránk ápolása közelebb visz a természethez, mert akik ápolják és éltetik, maguk is természet közeli életet élnek, felfogásukban humanista, globális értékeket képviselnek.

Napjainkban az UNIO-hoz való tartozásunk még inkább felhívja figyelmünket az egyetemes emberi faj, az együvé tartozás kérdésére, az egyetemes etikai/erkölcsi értékekre, de ezzel egy időben ugyanilyen hangsúlyozottan jelenik meg magyarságtudatunk, identitásunk megőrzésének fontossága.

Legfontosabb célunk - a személyiség tiszteletben tartása mellett pozitív tulajdonságok megerősítésével, a szülőkkel karöltve - szabad, önfejlesztő/fejlesztő és boldog gyermekkor biztosítása, hogy gyermekeink felnőttként is megőrizték őszinte mosolyukat, felelősséggel és szeretettel forduljanak embertársaikhoz és környezetükhöz. Törekvésünk, hogy a felnövő generáció életében alapvető értéként jelenjen meg az élethosszig tartó tanulás, valamint a munka, család, egészség, mozgás és az erkölcsös életmód iránti igény.

Kinek ajánljuk?

Minden óvónőnek, aki nemcsak szereti, de meg is érti a gyermek játékuzenetét, s meggyőződéssel vállalja a játék primátusát az óvodában. Azonosulni tud programunk szellemével, vallja a múlt értékeinek fontosságát, s hogy a jövő megalapozása a jelenben történik.

Azoknak a szülőknek ajánljuk, akik gazdag, élményekre épülő óvodai programot remélnek, mely által gyermekük önkifejezése, önmegvalósítása tág teret kap. Azoknak, akik készek is részt vállalni ebben a folyamatban.

Óvodaképünk

Kialakítása a testület valamennyi tagjának elemi érdeke és kötelessége, mert az *óvoda* a környezet, a család, a gyermek számára a *biztonság szigete*, a *szeretet ígérete*, ahol lehet mozogni, élni, szabadon beszélni, embernek lenni. Itt tudjuk *megalapozni* a szeretet, az igazságosság, a béke ígéletének *új nemzedékét*.

Óvodánk funkciója: óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkció.

Célunk a gyermek személyiségfejlődésében az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével a hátrányok csökkentése, melyre a környezet, a körülmények biztosításával *lehetőséget teremtünk*: Óvodánk szerepet tölt be a gyermek értékrendjének fejlődésében, erkölcsi nevelésében, *érzelmi nevelésében*, az *értékorientált közösségi nevelésben*, a különbözőségek elfogadásában, megértésében.

Az értelmi nevelés folyamatában a tervezetten, szervezett tapasztalatszerzés is írott szabályként jelenik meg, amelyben elvárt követelményként rögzült: a valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő **ösztönző környezet** biztosításának követelménye:

- Az egészséges élet fejlesztésére az egyénnek és csoportnak egyaránt,
- A gyermek környezettudatos magatartásának megalapozására, a pedagógiai tevékenységrendszer segítségével,
- A befogadó attitűd természetessé válására
- A multikulturális, és interkulturális szemléletmód nevelési gyakorlatának kialakítására a szocializálásra:
  - a gyermek érzelmi életének, egyéni sajátosságainak figyelembevételével,
- Akarati és erkölcsi tulajdonságainak erősítésére, nevelésére a tevékenységek folyamatában.
- Az összetartozás érzésének átélésére az óvodai ünnepek, hagyományok széles skálájával, a kommunikáció-metakommunikáció eszközeivel,
- A gyermek megismerési vágyának kielégítésére, sok közös élmény, sok közös tevékenység segítségével.

A játéktevékenység által biztosítjuk azokat a tevékenységi kereteket, melyek alkalmat adnak a játékba integrált tanulás lehetőségeire:

- a természet - társadalom - ember megismerésére,
- a mozgás lehetőségeire, formáira,
- komplex esztétikai művészeti tevékenységek során az ének a tánc, a vers - mese megszerettetésére, alkalmazására
- a rajz, festés, kézimunka, tevékenységeire, amik az érzelem, ismeret gondolatok kifejezői, a szép megértésében.
- a gyermek érzelmi életének biztonsága tegye lehetővé, hogy érzelmeiket szóban, mozgásban, a vizualitás, ének-zene eszközeivel kifejezhessék.

Nevelőmunkánkban *fontosnak* tartjuk a hazai *óvodapedagógiai hagyományok* értékeinek megtartását, s ennek *ötvözését* a *reformpedagógiák* új, gyermekközpontú, pedagógiailag és pszichológiailag megalapozott *törekvéseivel*, a befogadó nevelés érvényesülését, a megengedő magatartásra irányuló szabályok alkalmazását. Az erkölcsi magatartás alakításában *az erkölcsi*

készségek, szokások, pozitív jellemvonások egymásra épülését, belső szükségletként való kialakítását, a nevelői modellt, illetve a pozitív életszemlélet megalapozását. Az erkölcsi tudat alakításában meghatározó a kortárs csoportokban, közösségekben való tapasztalatszerzés.

A személyiségfejlesztés feladatát az óvodánk csak a szülővel, családdal tudja ellátni, eredményeket csak így tud felmutatni. Ezért fontos a családdal való szoros, személyre szóló kapcsolat kialakítása, megkeresve az igényelt, hasznos, új, egyedi kapcsolatokat.

Nevelési céljaink megvalósításához szükségesek a segítő társintézmények, és a gyermekek védelmét szolgáló jóléti gyermekintézmények.

A Pedagógiai Program végrehajtása során, a fejlesztés igényéhez elengedhetetlen a jól átgondolt szervezés az információ közvetett és közvetlen rendszere és működése. Ez a cél és feladat vonatkozik az óvoda vezetésére és minden tagjára.

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napi-, és heti rend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, *valamint* a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát **fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35') csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.**

Gyermekképünk

A gyermekkép kialakításával, céljának, feladatának meghatározásával segítjük az óvodai nevelésünk fejlesztésének folyamatos komplex megvalósítását.

Milyen gyermekeket is szeretnénk nevelni?

Legszemléletesebben Szent-Györgyi Albert szavaival tudjuk érzékeltetni:

"Milyen ember is akarunk formálni?

A válasz egyszerű: egészséges testű, akaraterős

jó ítéletű, értelmes, tette kész

szép célokért küzdő és áldozó embereket,

akik meg tudják érteni és élni a szépet

és nagyot minden téren,

akik az életüket ki tudják tölteni tartalommal,

akik megértik a dolgok összefüggéseit,

akik átérzik azt, hogy emberi közösségekben élnek,

amely csak a kölcsönösségen, méltányosságon

és jóakaraton épülhet."

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Önmeghatározás

A XXI. század társadalmi változásai új célokat, kihívásokat fogalmazznak meg a köznevelésben. A társadalmi célok teljesülése csak akkor várható, ha az intézményi nevelés érdekében minél korábban elkezdjük a kompetenciák megalapozását, fejlesztését.

Óvodánk a családi nevelés kiegészítőjeként a gyermekek három éves korától iskolába lépéséig jelentős szerepet tölt be a gyermeki személyiség kibontakoztatásában, ezért nevelési programunk az élethosszig tartó tanulási képességek megalapozásának kulcskompetenciáit helyezi a nevelőmunka középpontjába, így segítve és készítve elő az óvoda- iskola átmenet zökkenőmentes megvalósulását.

Hirdetjük, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekeink is teljes értékű emberek, joguk van a megfelelő, elfogadó, ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben élni, fejlődni.

Gyermekeink őszintén elfogadják, tolerálják a sajátos bánásmódot igénylő társaikat, a gyengébbekhez való közeledés és segítőkészség természetes a számukra.

Olyan pedagógiai környezetet alakítunk, ahol a másság felé fordulás mindenkinek természetessé válik.

A Pedagógiai Program módosítására készülve az elmúlt évek pedagógiai munkája, eredményessége, a testület tenni akarása, új utak keresése motiválta munkánkat.

Szoros kapcsolatot alakítunk ki a szülőkkel!

Alapelvünk, hogy a szülő a gyermekéről és az óvodában történő tevékenységekről minden információt megkapjon, ennek érdekében **SZÜLŐI HOSPITÁLÁSI NAPOKAT BIZTOSÍTUNK**, valamint félévenként táblázatos formában tájékoztatjuk őket gyermekük fejlődési üteméről! Nevelési módszereink alkalmazásával mintát nyújtunk annak érdekében, hogy a bátorító nevelés elveinek alkalmazása a szülők körében is gyakorlattá váljon, és így közös nevelőmunkánk eredményeként elősegítjük a gyermeki személyiség harmonikus fejlődését, a szülői kompetencia növelését!

1. HELYZETKÉP

1.1. Az óvoda szocio-ökonómiai térképe

a) szülőkre vonatkozóan

- *A szülők iskolai végzettsége*

Az előző öt évvel összehasonlítva az óvodánkba járó gyermekek szüleinek iskolázottságát tekintve megállapítható, hogy lényegi változás nem történt. A felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya óvodai szinten jónak mondható.

- *A szülők foglalkoztatottsága*

Az alkalmazásban állók valamint a vállalkozók aránya kiegyenlített. A szülők 50%-a alkalmazásban álló, míg 50%-a vállalkozóként tartja fenn magát.

- *A szülői lakásvizonyok*

A családok között egyaránt nőtt a – a saját házzal vagy lakással rendelkezők száma. Közel 10% -kal nőtt a saját ház tulajdonnal rendelkezők száma. Nem jellemző a két generációs együttélés. Hajléktalan gyermeke továbbra sincs intézményünkben. Konkrét adatokban ez a következőket jelenti: saját háza a családok közül 40 %-nak van, saját lakással pedig 55% rendelkezik.

A családok, szülők élete a várossal összekötődött. Az utóbbi évek alatt fokozatosan *átalakult* a családok *értékrendje*. Egyre inkább *növekszik a teljesítményre orientált* családok száma az emocionális kapcsolatokra orientált családok rovására. A *női emancipáció*, a társadalmi aktivitás nehezen feloldható *ellentétbe kerül* a kisgyermekkori fejlődés alapvető érzelmi igényével.

Növekszik az ideiglenesen vagy már hosszabb ideje munkanélküli, a gyermeküket egyedül nevelő szülők száma, és egyre több a családi problémák miatt érzelmileg instabil, nehezen kezelhető gyermek. Örömmel tapasztaljuk, hogy évek óta nem nő a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek száma, ellenben az egészségügyi problémákkal küszködő (asztma, allergia, epilepszia stb.) gyermekek száma emelkedik. Egyre nagyobb számban vannak jelen, más népcsoportokhoz (kínai, orosz, peru, török stb.) tartozó szülők gyermekei is az óvodában.

b) Gyermekre vonatkozóan

- *Családi viszony*

A családszerkezetet tekintve sajnos negatívan változott a helyzet. A gyermekek 70%-a szerkezetileg teljes családból kerül intézményünkbe. 5 %-uk egyszülős családban nevelkedik. Ez számszakilag azt jelenti, hogy az elvált szülők 5%-a neveli egyedül gyermekét, s a másik 25% között megjelent a nevelőanya vagy nevelőapa. Házasságon kívül a gyermekek 5 %-a született. Jelenleg nincs árva gyermek óvodánkban. Lásd, Esélyegyenlőségi program éves aktualizálása.

- **Gyermekek száma a családban**

A gyermekek 15%-a „egyke”, 53% -a két gyermekes családból érkezik. 30% -a három, 2% háromnál több gyermeket nevel.

- **Étkezési támogatásban normatív alapon részesülők**

Normatív alanyi jogon – mint rendszeres gyermekvédelmi alany, tartósan beteg, fogyatékos, családjában tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek, 3 vagy több gyermekes, nevelésbe vételét elrendelte a gyámhatóság, családjában az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér járulékokkal csökkentett összegének 130%-át - 100% -os támogatásban részesül egyre magasabb létszámú kisgyermek. Sajátos nevelésű igényű gyermek nincs óvodánkban.

Az óvodai összlétszámból átlagosan gyermekek 30%-a kap térítésmentességet.

Ez az előző évekhez viszonyítva – elsődlegesen a törvényi szabályozás végett –**emelkedést mutat.**

Összességében elmondható az óvoda társadalmi környezetéről:

- *általánosan igaz, hogy – viszonylag –:*

- rendezett családi körülmények között élnek
- jónak mondhatók anyagi körülményeik
- az előző vizsgálati időszakhoz hasonló a lakhatási viszony minősége
- csökkent az egy gyermekes családok száma de
- zömében továbbra is az 1-2 gyermekes család a jellemző.

- *ám tendenciálisan tapasztalhatók:*

- a kétkeresős családmódel növekedése
- nőtt a munkanélküliség
- viszonylag stagnál a szociális gondoskodást és a gyermekvédelmi támogatást igénylők száma
- a családvédelmi feladatok ellátása szükségszerű:
  - szociál-pedagógia preferálása
  - gyermek –, és ifjúságvédelem preferálása.

1.2. Az óvoda humán erőforrása

A humán rendszer részét képezik:

- a) gyermekek
- b) szülők
- c) óvodai dolgozók.

a) gyermekek

- az emberi erőforrások alapkövei

A személyi feltételrendszer elemeként a gyermeklétszám alakulását meg kell említeni. Városi szinten évek óta jónak mondható a hozzánk jelentkezők száma. Intézményünk a férőhely kihasználtsága 5 éves viszonylatban folyamatosan közel 90% körül mozog, mely városi szinten jónak mondható.

Cél: a csoportok folyamatos működtetése és az optimális férőhely-kihasználtság megőrzése.

Óvodánk befogadó képessége az Alapító Okiratunk szerint 168 fő, a gyermekeket 6 csoportban helyezük el. Zömmel **kertvárosi környezetben** élők, összetételüket tekintve heterogén. Legtöbbjük a városban is él. Otthonról és bölcsődéből érkező gyermekek.

A gyermek közösség adottságait és körülményeit tekintve változó, a csoportokban tehetséges, átlagos képességekkel bíró és alulteljesítő gyermekek egyaránt találhatóak. Többségük kiegyensúlyozott családi háttérrel rendelkezik, de fellelhetők köztük:

- veszélyeztetett gyermek
- sajátos nevelési igényű gyermek nincs óvodánkban
- szociálisan hátrányos helyzetű gyermek
- logopédiai fejlesztésben részesülők: általában a nagycsoportos korú gyermekek 30%-a

Az egyenlő esély megteremtése egyre nagyobb feladatot ró a nevelőtestületre.

Évente átlagosan 15-8 fő vesz részt iskolaérettségi vizsgálaton, kb. 20 fő korcsoportját ismétli.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a mindennemű megkülönböztetés és az egyéni differenciált bánásmód elvének betartása mellett a társadalmi környezet negatív hatásainak ellensúlyozása, lehetőség szerinti csökkentése
- pozitívumok megerősítése.

b) szülők

A szülővel való együttműködés nagy hatással van a pedagógiai munkánkra, - így befolyásolja a nevelés eredményességét. A család – túl azon, hogy a szocializációs háttérrel biztosítja – elvárásait, elégedettségét vagy elégedetlenségét az óvoda felé folyamatosan kommunikálja is, ami nélkülözhetetlen a pedagógiai munka tervezéséhez.

Szabályzatainkat összehangolva úgy dolgoztuk át, hogy a szülői jogok és kötelességek gyakorlásának feltételeit megteremtettük. Kiemelt figyelmet fordítunk a szülők bevonására.

Cél:

- Az „együttműködő és kiegészítő” nevelési szemlélet erősítése
  - szülői igények és elvárások – a realitás határain belüli, és a pedagógiai elveink szerinti – kielégítése
  - korrekt, folyamatos tájékoztatás.

c) személyi feltételek

▪ Intézményünkben főállásban 22,5 fő alkalmazott dolgozik.	
▪ Felsőfokú végzettségű főállású óvónők száma:	13 fő
▪ Pedagógiai asszisztens	2 fő
▪ Pedagógiai munkát segítő főállású szakképzett dajka	6 fő
▪ Takarító	0,5 fő
▪ Óvodatitkár	1 fő

nem óvodai alkalmazottak:

▪ Konyhai dolgozó	2 fő
▪ Kertész, karbantartó	1 fő

Jellemzőik

- Az óvodapedagógusok közül egyéb szakképzettséggel is rendelkezik:
 Fejlesztő pedagógus: 1 fő
 Környezeti nevelő: 1 fő
 Gyógytestnevelő: 1 fő
 Vezető óvodapedagógus: 2 fő
 Gyermektánc pedagógus: 1 fő
 Tanítói végzettség: 2 fő
 Angol tanári végzettség: 1 fő

A nevelőtestület 80%-a több mint öt éve dolgozik együtt. A pedagógus pályán eltöltött idő tükrében kimutatható, hogy pedagógusaink 50% -a 25-30 év, 30% -a 15-25 év, és 20% -a 5-10 év óvónői tapasztalattal rendelkezik. Pedagógiai munkájukra nagyfokú gyermekszeretet és a hivatástudat jellemző. Munkájukat napi vagy heti váltásban végzik. Feladatkitűzéseiket felmérés - tervezés - elemzés - összegzés-értékelés előzi meg. Tiszteletben tartják és számítanak a pedagógiai munkát segítő munkájára, akik óvodai nevelésünk eredményességét segítik az óvodapedagógusokkal összhangban.

A munka hatékonyságát a humán erőforrás térképen való pozitív irányú elmozdulás is mutatja.

Elvégzett 30-60 órás tanfolyamok

- testületünk részt vett egy *kommunikációs és önismereti*, úgynevezett Gordon tréningen,
- ismereteket szereztünk a *Frostig elemek* alkalmazásáról az óvodai nevelésben
- megismertük a *szenzitív környezeti nevelés* újfajta szemléletét, valamint a *matematikai neveléssel* való komplexitását
- a *drámapedagógia* óvodában alkalmazható módszereivel kísérleteztünk
- a *játék és tánc* óvodában alkalmazható lehetőségeit kutatjuk
- bekapcsolódtunk a *személyiségfejlesztő drog és alkohelmegelőző* programba
- a *komplex esztétikai nevelés* gyakorlati megvalósítását próbálgatjuk.
- A 3-6 éves, egyedi fejlődés
- i ütemű gyermekek nevelése mozgásterápiákkal
- Játék, drámajáték, nevelés
- Pedagógusok lelki egészségvédelme: stressz kezelés és kreativitásfejlesztés
- Labdaterápia hiperaktív gyermekek részére
- Kompetencia alapú nevelési program bevezetése az óvodában

- A játék szerepe az idegrendszer fejlődésében és a szocializációban
- Képességfejlesztő zenei játékok, és az élményszerű zenehallgatás
- Óvodáskorú gyermekek érzelmi és szociális képességeinek mérése és fejlesztése mentálhigiénés módszerekkel
- "Segíts tanulni" III. Országos mozgásterápiás szakmai nap
- Játék és mozgás több szólamban
- A munkajog közoktatási dolgozókat érintő módosításai 2012. 01. 01-től
- Egészséges életmód óvodás korban
- Testkultúra- Vitamintorna I. II.
- Mozdásfejlesztés az óvodában
- Földön, vízben, levegőben
- MOE Konferencia Tev. Közp. Nev.
- DIFER mint mérőeszköz
- Tehetség felismerés és tehetségprojekt kidolgozása az óvodában
- Erkölcstan
- Az óvodai programmódosítás lehetőségei a törvényi változások tükrében
- Magatartási és beilleszkedési zavarokkal küzdő gyerekek egyéni és csoportos fejlesztése élménypedagógiai foglalkozásokon keresztül
- A környezettudatos nevelés új módszerei é lehetőségei
- Tanfelügyeleti szakértők felkészítése
- Szakértők felkészítése a pedagógusminősítésre
- Intézményvezetők felkészítése az intézményi önértékeléshez, a tanfelügyeleti ellenőrzéshez, a pedagógusminősítéshez
- Esélyegyenlőség
- Iskolai- óvodai pályázati referens
- Digitális taneszközök alkalmazásának lehetőségei óvodás és kisiskolás korban
- A szülőkkel való kapcsolattartás, együttnevelés innovatív formái
- Komplex és differenciált tehetségfejlesztés

Továbbképzésünk tervezett, célorientált. Beiskolázási tervünk tükrözi az előttünk álló kiemelt feladatokat, s így mintegy hidat teremt a meglévő és az elvárt szakmai kvalitások közé.

Fontosnak tartjuk:

- pedagógiai program periodikusan ismétlődő módosítását
- minőségirányítási program további folyamatos működtetését
- további speciális szakmai felkészültség biztosítását
- elvek meghatározását, munkaerőpótlást (nyugdíjazás esetén)
- számítástechnikai jártasság megszerzését valamennyi kolléga számára.

Fontos feladat, hogy a dolgozók munkavégzésük során motiváltak és önmagukkal szemben igényesek legyenek.

Mindezen tényezők alapján **igen fontos** a hozzánk járó gyermekek számára az **érzelmi biztonság megteremtése**, a hátrányos **helyzetű gyermekek és családok segítése**, a **differenciált fejlesztés (felzárkóztatás, tehetséggondozás)**, az egészségügyi problémákkal küzdő (ételallergiás stb.) gyermekekre való fokozott odafigyelés, az ártalmak csökkentése, a magatartászavaros gyermekek kiszűrése, az **egyéni bánásmód alkalmazása**, időben szakember segítségének igénybevétele.

Az elmúlt évek sikerei azt bizonyítják, hogy óvodánk szakmailag kiemelkedően látja el ezen feladatát. Képzett pedagógusaink munkáját, szakmájuk és a gyermekek iránt elkötelezett **pedagógiai asszisztensek** segítik.

Külön feladatot ró ránk a más népek gyermekeinek nevelésében a nyelvi nehézségek leküzdése, kultúrájuk, szokásaik megismerése, tiszteletben tartása, különbözőségük elfogadtatása a többi gyermekkel. Sokrétű feladataink elvégzése, nagyfokú empátiát és pedagógiai hozzáértést kíván óvodánk dolgozóitól.

Megkülönböztetés nélkül, az egyenlő bánásmód elvét alkalmazva úgy fejlesztjük gyermekeink képességeit, hogy biztonságérzetet adó, érzelmekben gazdag, örömteli óvodáskort biztosítunk számukra, melynek alapja a feltétel nélküli szeretet, amely megnyilvánul minden cselekedetünkben. Programunk alapvető célokat és feladatokat tartalmaz, melyeket az óvoda minden csoportjában kötelező jelleggel valósulnak meg, a pedagógiai szabadság keretében ennél csak többet szabad a gyermekeknek nyújtani, kevesebbet nem.

Szakmai munkánk eredményességének záloga az állandó és folyamatos továbbképzés, belső továbbképzés.

Nevelőtestületünk szakmai pozíciója optimális: a törzset tapasztalt pedagógusok nemzedékrendje adja. Sokszínű, különböző érdeklődésű és személyiségű nevelőtestületünk alkalmas a változatos kihívások megoldására. (Probléma a férfi-nő arány, az elnőiesedés.)

A megtervezhető jövő szempontjából megállapítható, hogy a nevelőtestület képes az elhatározott feladatok eredményes megvalósítására. A feladatok megoldásához nyújtanak segítséget tervezett és már működő munkaközösségeink:

- esélyteremtő, tehetséggondozó munkaközösség
- mozgás fejlesztő
- család-óvoda munkaközösség (erkölcsi nevelés)
- néptánc, néphagyományok munkaközösség

Egységes nevelőtestületünkben az óvónők elkötelezett hívei a nevelésnek, de programunk lehetőséget ad, hogy az egyes óvodapedagógusok alkotó, gyakorlati munkájában a *módszertani, pedagógiai szabadság* kibontakozhasson.

Testületünk kreatív személyiségekből állt, ezért is fogalmazódott meg bennünk, hogy az eddig érvényben lévő program kereteit szeretnénk tágítani.

Cél:

- az eddig elért értékek megőrzése
- hivatástudat
- szakmai innovatív késég
- eredmény- és sikerorientáltság
- belső légkör pozitív alakítása, humánus, tolerancia
- jó szervezőkészség
- reális elvárásoknak való megfelelés
- az óvoda hírnevének öregbítése.

1.3. A nevelőmunka tárgyi feltételei

A tárgyi feltételrendszer a fenntartó önkormányzat finanszírozása és az anyagi menedzsment következtében biztosított.

a) az épület helyiségei

Óvodánk a belváros zajától távol, a nyugodtságot, meghittséget biztosító, az emberi kapcsolatok természetes közvetlenségét sugalló zöldövezetben található.

Óvodánk 1968-tól a Dunai Kőolaj Finomító, a MOL, majd 1998. július 1-je óta a százhalombattai önkormányzat fenntartása alatt működik. A megalakuláskor felvett "Napsugár Óvoda" név kifejezi pedagógusaink beállítódását, az óvodánk légkörét, hiszen a napsugár fény, a derű, a melegség, az öröm, a nyugalom kifejezője.

Óvodánk szép környezetben lévő, korszerű létesítmény, két épületben működik. A környezet zöldövezeti, fákkal szegélyezett épületei a gyermekek számára egészséges, jó környezetet biztosítanak. Az óvodánkat körülölelő emeletes, családi, és kertes házak lehetőséget adnak a gyermek számára a sokarcú környezet megismerésére, megszerettetése.

Nagy előnyünk a tágas udvar, ami a gyermekek számára a fejlesztő mozgáslehetőséget, a mindennapos tartalmas udvari játék lehetőségét biztosítja.

A gyermeklétszám a közelség és az érdeklődés miatt kiszámítható, jónak mondható.

Intézményünk 168 férőhelyes, két épületben működik melegítőkonyhával. Az 50 éves épület rendszeres karbantartásának köszönhetően jó állapotú. 1998-ban teljes tetőszigetelést kapott, valamint megtörtént a nyílászárók cseréje. Hő központok cseréjével korszerűsítettük fűtésrendszerünket. 2008-tól működő Somadrin szobánkat - szülői tapasztalatok szerint is - eredményesen tartjuk fent, melyet az egyesületünk támogatásával alakítottuk ki a légúti betegségek megelőzésére. A szülőkkel és a csoportjukkal látogathatják, használhatják a gyermekek.

Az udvari játékparkunkat az uniós szabványnak megfelelően megújítottuk, ütéscsillapításra gumi burkolatokat helyeztünk el.

Az elmúlt években a külső és belső megújulás iránti igényesség egyaránt jellemző intézményünkre.

Csoportszobáink, nemcsak - tartalmilag, de formailag is átalakultak, harmóniát, nyugalmat árasztó színűek, a gyermek változó testméretének megfelelő tárgyakkal felszereltek. Felújításra kerültek az asztalok, székek, a zsidobongó burkolata, bútorzata, annak érdekében, hogy kulturált módon fogadhassuk partnereinket.

Legfontosabb további tennivalónk az épületek hőszigetelése, napkollektorok felhelyeztetése, a világítástechnika és a tornaszoba korszerűsítése.

Tornaszobánk 80 m²-, jól felszerelt eszközeivel változatos mozgáslehetőséget biztosít óvodásaink számára. Eszközeink között mind az Ayres terápia, mind a Vesco játékok széles skálája található.

b) az udvar

Az udvar fejlesztését több lépcsőben valósítottuk meg. Először eltávolítottuk a szabványnak nem megfelelő fém, és egyéb udvari játékokat, majd az Önkormányzat és Egyesületünk finanszírozásával, új udvari játékparkot alakítottunk ki. Ezután a beton focipálya kapott korszerű, gumis burkolatot, illetve az ütésállapítás mulcs burkolatát gumi burkolatra cseréltük. Az udvaron ivókút elhelyezésével biztosítjuk a gyermekek állandó folyadékszükségletének kielégítését.

Kertünk növényei követik az évszakok változásait, folyamatosan díszítik óvodánk környezetét. Sziklakertünk a szülők segítségével 2016 őszén megújult.

Nagy gondot fordítunk arra, hogy a mindennapjaikat itt töltő gyermekek minél több tapasztalatot szerezzenek, megismerhessék a környezetükben található értékeket és életkoruknak megfelelően vegyenek részt a természet védelmében. A természet közelségét szeretnénk megteremteni ezeknek a városi zajban és többnyire lakótelepen nevelkedő gyermekeknek. Több facemete ültetése és a füvesítés következtében, a gyermekek egészségesebb és biztonságosabb feltételrendszerű udvaron játszhatnak az EU szabványnak megfelelő, korszerű játékokkal.

A szülői felajánlásból megújult kerítésünk vonzó küllemet varázsol az árnyas udvar köré. Szintén szülői segítséggel elkészült fedett kerékpártárolóban a szülők, gyermekek és a dolgozók egyaránt esőtől védve, biztonságban tudhatják értékeiket. A szülők lelkes segítségének köszönhetően 2013-ban épült meg udvarunkon 22 méter hosszan mezítlábas, Kneipp-parkunk. A taktilis érzékeket mozgatja meg játékos módon, mely üde színfoltja udvarunknak.

Udvarképünket természetesség jellemzi, melyet fajátékok, és változatos növényzet tudatos telepítésével valósítunk meg. 2014-ben elkészült a **gyógynövénykertünk**, melynek szárított termései a téli egészségheteket gazdagítják. 2017-ben megvalósult a **Mezítlábas park** folytatásaként a **Kősimogató és a Levendulás- és lepkekert**. Az udvar pihenő, napozó, mozgást, többféle érzékszervet stimuláló és tanulást fejlesztő. Törekvéseinkben és lehetőségeinkben célként tűzzük ki, hogy az óvoda udvara, termei szolgálják az *esztétikai igény* kielégítését, valamint a *balesetmentességet*.

Célunk, hogy a környezettudatos nevelés jegyében a gyerekek tevékenységük folyamán közvetlen környezetükben tapasztalhassák meg az évszakok változását. A gyerekekkel közösen veteményes kertet alakítottunk ki udvarunk hátsó részében, ahol tapasztalatot szerezhetnek a növények fejlődéséről és gondozásáról. A hozzájuk járó gyermekek a közlekedési szabályokat esztétikus, védett és biztonságos környezetben gyakorolhatják, a 2018-ban szülői segítséggel megvalósult **KRESZ parkunkban**. Az ehhez nélkülözhetetlen eszközöket – rollerek, kerékpárok – biztosítjuk. Az udvari játékokat rendszeresen ellenőrizzük, és a baleset megelőzés érdekében. Belső útjaink állapota – valamint igényességünk – megköveteli, hogy itt is korszerűsítsünk. Homokozónk rendszeres tisztántartásáról óvodánk kertésze gondoskodik a higiéniai feltételeknek megfelelően.

c) berendezések, felszerelések

Működési feltételeink javultak, a tárgyi feltételrendszer nagy részét sikerült fejleszteni, ám a szőnyegek, szekrénysorok ismét cserére szorulnak.

Beszerzéseink eddig is tervszerűen történtek, és ezután is akként szeretnénk folytatni.

A fejlesztések sorrendiségét következetesen betartott, - az eszközjegyzék alapján - közösen felállított szempontok alapján végezzük úgy, hogy elsősorban a gyermekek szükségleteit, kielégítő fejlesztéseket eszközöljük, s ezt követően kerül sor a dolgozók igényeinek kielégítésére. Természetesen a veszély elhárítása soronkívüliséget élvez, s akár az épület, akár az udvari vagy

bármilyen tárgyi eszközünk véletlenszerű meghibásodásakor lehetőségeinkhez képest sürgősen gondoskodunk javíttatásáról.

A **játékok** milyenségét jellemzi:

A fiúk, lányok számára személyiségfejlesztő játékok, lehetőségek teremtése.

A gyermek igénye szerint a teret átalakíthatja, mellyel egyéni elképzeléseinek, serkentő formáinak teremtünk lehetőséget

- mesesarok,
- ábrázoló, barkácsoló asztal
- környezetismereti polc

A nevelői szoba, óvodatitkári iroda bútorzatát, a fektetők, tálalószekrények, nevelői asztalok teljes cseréjét önkormányzati támogatással biztosítjuk. Intézményünkben informatikai eszközei is fejlesztésre szorulnak. A szülők által fenntartott egyesület támogatása révén évente sor kerül játék-mozgás fejlesztő és szemléltető eszközök beszerzésére és felújításokra is, valamint az éves kirándulások szponzorálására.

A meglévő *könyvtár*at tovább fejlesztjük a tudomány, a fejlődés új ismeret-anyagaival. Ez megjelenik könyv formájában, az audiovizuális eszközök sokféleségében, olyan adatbank létrehozásában, ahol megtalálhatók a neveléshez, tanításhoz, kísérletekhez szükséges anyagok.

Az *innovációs folyamat* kiegészül az állandó mozgásban lévő társadalom-, természet-, személyiségfejlesztő lehetőségeivel.

Figyelembe vesszük az *intézményen kívüli* lehetőségeket: a városban található közművelődési intézmények, egészségnevelő egységek szolgáltatásait, a civil szerveződések kezdeményezéseit, a fenntartóval való kapcsolattartásból adódó lehetőségeket, a szülők által kínált együttműködés formáit.

A fejlesztésben számítunk egymásra, a testület kreatív megnyilvánulására, mely harmóniában, a célok megvalósítása érdekében "egybe" rendezi a feladatokat.

A *belső forrásokat* folyamatosan felmérjük, kiegészítjük, a törvényi kötelezettségeknek megfelelően, melyre az önkormányzat biztosítja a feltételeket.

1. 4. Programunk bemutatása

Pedagógiai programunk önállóan készített program. Az óvodai nevelés nyelve: magyar.

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjára épül, melynek fő gondolatai a következőket határozzák meg számunkra:

- Szeretetteljes biztonságérzetet nyújtson, érzelemben gazdag óvodai életet teremtsen, ahol a gyermekközpontúság úgy jelenik meg, hogy magabiztosságot, tartást, önállóságot, pozitív gondolkodásmódot, örömet ad a gyermeknek.
- A **felnőttkori egészséget biztosító aktív mozgás, a felelős magatartás, illetve a hosszútávon fenntartható környezet tudatos, aktív alakítása** és óvása váljék igényévé.
- Óvodás korban **az EQ fejlesztése elsődleges az IQ fejlesztésével szemben.** Az értelmi képességek fejlesztését a gyermek alapvető tevékenységén – **mozgás, szabad játék** - keresztül végezzük.
- A gyermek nevelése elsősorban a család feladata. Az óvoda kiegészítő szerepet vállal ebben úgy, hogy eltérő értékek esetén a két nevelési szintér pozitív nevelési-oktatási értékeit nivellálja, közelítse egymáshoz, hiszen a hatékony nevelés megvalósulásához az együttműködés elengedhetetlenül fontos.
- Az óvoda fordítson gondot az esélyek egyenlő teremtésére – **tehetséggondozás, alulteljesítés, a pozitív énkép alakítása, erősítése.**

Kiindulási pontjaink:

- Minden gyermek **a saját biológiai-pszichológiai érése, adottsága, tempója szerint, annak figyelembe vételével nevelhető**, fejleszthető (genetikai kód, családi háttér, környezeti kultúra).
- Nevelik, **fejlesztik az új társkapcsolatok, új és pozitív környezeti ráhatások**.
- Minden gyermek **kell, hogy ismerje saját értékeit, de érzékelje hiányosságait, gyengeségeit is** (pozitív én-kép, öndifferenciálás).

A népművészet formanyelvén fogant vers, mese, énekes játék, vizuális- és tárgyi környezetet kiemelő programunk a klasszikus és kortárs irodalom, zene mellett beépíti a népszokásokat és ünnepkörökhöz csoportosítva tervezi meg az óvodai nevelés minden részét.

A *fejlesztés* fontos minden területen ahhoz, hogy a következő években is -

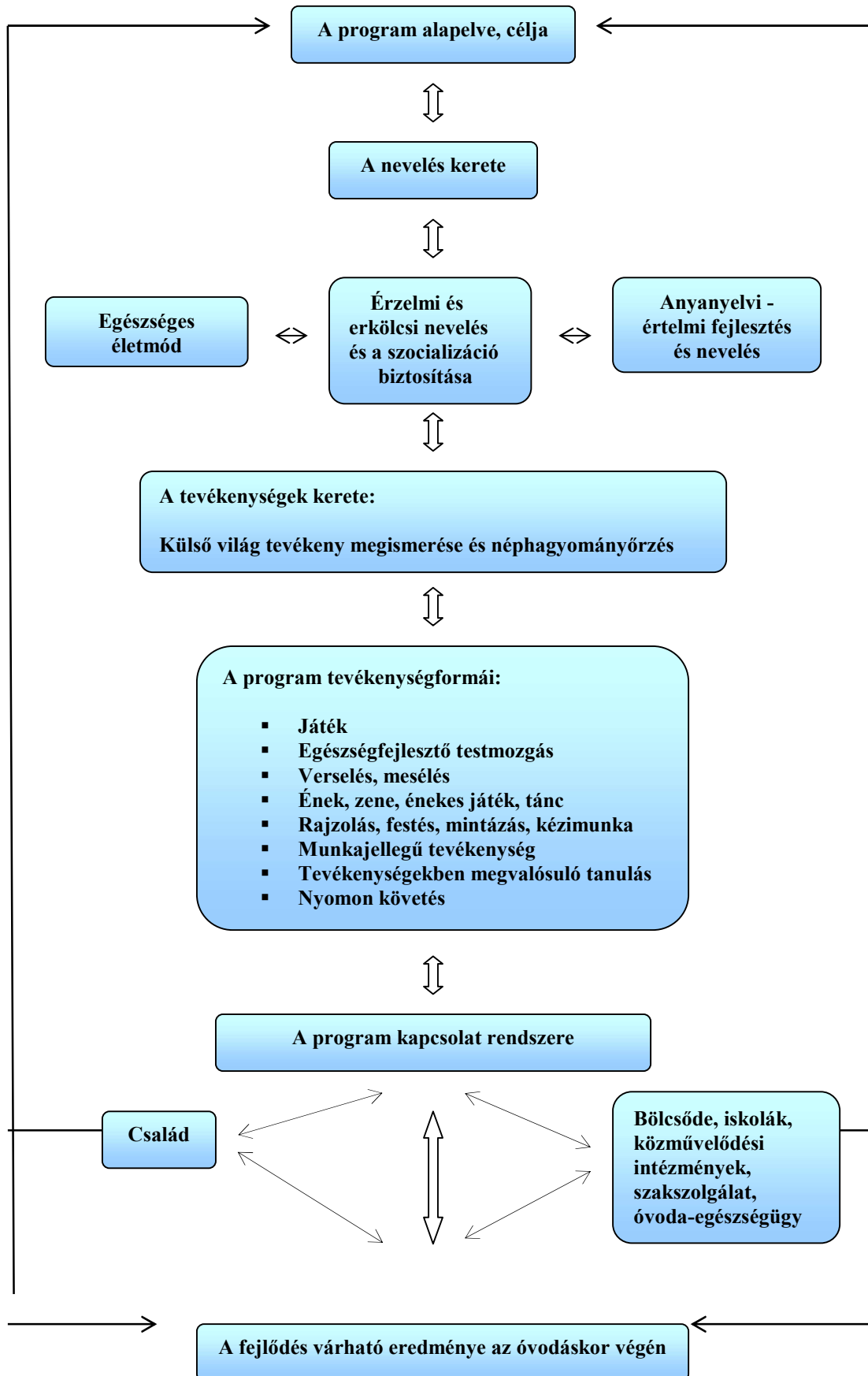
"A személyiségfejlesztés a közösségben" című pedagógiai program megvalósuljon.

Tudjuk, hogy *a gyermek nevelése* elsősorban *a szülők joga és kötelessége*, mégis meggyőződésünk, hogy ilyen helyzetben *nem vonhatjuk ki magunkat a szülőknek való segítségnyújtás alól*. Segítünk, hogy együttesen tudjuk megalapozni egy olyan generáció felnövekedését, aki képes önmegvalósítással alkotóképességének maximumát nyújtani a majdan általa választott munkaterületen.

A fenti okokból kiindulva választottuk e *komplex személyiségfejlesztő programot*, amiben kiemelt, *hangsúlyos helyen áll az érzelmi nevelés*, mellette a *mozgás és az egészséges életmód* hiszen az eddigi tapasztalatok azt erősítették meg bennünk, hogy erre van leginkább szüksége a "ma" gyermekének.

Helyi programunk központjában a nevelés, a tevékenység áll, annak érdekében, hogy, a különböző személyiségű gyermekek mindegyike egyedi külön "csoda" legyen. Pedagógiánk, céljaink megkövetelik, hogy minden gyermek fejlődését elősegítsük. Tesszük ezt a gazdag tevékenységek sokaságával, valamint a rugalmas átjárhatósággal.

1.5. Pedagógiai programunk rendszere

1.6. Legfontosabb nevelési alapelveink, értékeink

- „Közös kincsünk a gyermek”.
- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, melyet az óvodai nevelés kiegészít, esetenként hátrányt csökkentő szerepet tölt be.
- Az óvodai nevelés a gyermeki személyiség teljes és szabad kibontakoztatására irányul, minden gyermek egyenlő esélyének biztosításával és jogainak tiszteletben tartásával.
- „A gyermek a legtökéletesebb teremtmény, mert egyedül ő tudja megalkotni saját egyéniségét. A gyermek lelke lágy viaszhoz vagy fehér papírhoz hasonló, ahová magának a gyermeknek kell belevésni a képzeteket.” (*Mária Montessori*)
- Az érzelmek dominanciája potenciális élményforrások jelenlétét feltételezi, így csak a gyermeki aktivitásra (szabad játék, örömteli mozgás), együttműködésre, kölcsönös tiszteletre épülő neveléssel érhető el a belső morális standardok motiváló szerepe.
- Toleráljuk, tiszteletben tartjuk a másságot, biztosítjuk a bevándorló és az etnikai kisebbségi csoporthoz tartozó gyermekek önazonosságának megőrzését, ápolását, a multikulturális és interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
- A felnövekvő generáció egészsége befektetés a jövőbe, ezért annak tudatosítása, hogy az élet és az egészség alapvető érték, a környezettudatos magatartás, egészséges életmód és a mindennapos mozgás iránti igény felkeltése, alakítása és óvása mindannyiunk kötelessége.
- Mai életünkben egyre fontosabb lenne, hogy az érzelmek ismét előtérbe kerüljenek, segítve a gyermekek pozitív énképének kialakítását, önbizalmuk erősítését. Elő kell segítsük, hogy a bennük lévő erősségek felszínre törhessenek, pozitív érzelmi állapotba kerüljenek.
- A megszerzett személyiségvonások akár egy egész életen át meghatározó jelentőségűek maradnak.
- "...elő kell segíteni a gyermek személyiségének kibontakozását, valamint szellemi és fizikai tehetségének és képességeinek a lehetőségek legtágabb határáig való kifejlését..."

/ a Gyermek Jogairól szóló Egyezmény, 1991. évi LXIV.sz.trv.29.cikk 1./a./

" Személyiségfejlesztés a közösségben " című Pedagógiai Programunk

Pedagógiai Programunk az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjára épül. Alapjait a jelenleg érvényben lévő Alapprogram azon részei képezik, melyek a nevelés folyamatára, a játék keretére, és a személyiségfejlesztés különböző módjaira adnak útmutatást.

Kiindulási pontunk: az óvodai dolgozók mindennapi jelenlétükkel, cselekedetükkel éreztetik a gyermek feltétel nélküli szeretetét.

2. TARTALMI VONATKOZÁSOK

2.1. Célmeghatározás

- Az óvodai nevelés legfőbb célja, mindazon képességek fejlesztése és ismeretanyag továbbadása, amelyekre az iskolába lépéshez szükség van.
- Testi – szellemi – társas, szociális jólét állapotának megteremtése az egészségfejlesztő testmozgás és egészségnevelés segítségével.
- Pozitív én-kép, önismeret, optimista életszemlélet alakítása.
- Az egészséges életmód és a rendszeres fizikai aktivitás iránti fogékonyság megalapozása.
- Szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi (autonóm és öntörvényű), öndifferenciáló személyiségformálás.
- A természeti, emberi és tárgyi környezet, kultúra iránti pozitív érzelmi kötődés megalapozása, őrzésében, fenntarthatóságában és alakításában való aktív részvételi igény felkeltése.
- A gyermek egészséges fejlődését, hátrányainak csökkentését, tehetségének kibontakoztatását támogató tevékenységközpontú szemlélet a megerősítése.

2.2. A nevelés keretei

2.2.1. *Testi- lelki egészségvédelem és szociális kapcsolatok harmóniájának megteremtése*

Cél:

- az egészség (**testi, szellemi, szociális**) jólét állapotának megteremtése
- **egészségvédő teljesítőképesség fejlesztése**, az egészséges életvitel iránti igényalakítás, egészséges életmód választása, az egészséget károsító magatartások visszaszorítása
- **önmegvalósítás-önkibontakozás- önfejlődés elősegítése**
- **értékorientált konstruktív életvezetés alapozása** (az egészségügy bevonásával)
- **szocializáció elősegítése és a szociális érzékenység felkeltése.**

Tartalmi vonatkozás:

- testi egészségvédelem (gondozás/testápolás, táplálkozás, egészségfejlesztő, mindennapos testmozgás, pihenés)
- lelki egészségvédelem
- szociális kapcsolatok harmóniájának megteremtése (közösségi élet)

- egészségügyi felügyelet segítségével szűrések, vizsgálatok végzése, folyamatos és szükség szerinti egészségügyi ellátás biztosítása.

Ajánlott napirend nagy intervallumban:

Időpont	Tevékenység
5.30-7.00	gyülekezés, a gyermekek csoportokba érkezése, szabad játék
7.30-8.30	folyamatos reggeli
7.00-11.30	szabad játék, tevékenységekben megvalósuló tanulás, egyéni fejlesztés, folyamatos reggeli, mindennapos egészségfejlesztő testmozgás, gyümölcsfogyasztás, szabadidős tevékenység, készülődés az udvarra, ebédig játék a szabadban, séták, kirándulások
11.30-12.45	tisztálkodás, terítés, folyamatos ebéd
12.45-14.45	tisztálkodás, lefekvés délutáni alvás, vagy csendes pihenő
14.45-16.00	tisztálkodás, folyamatos uzsonna, szabad játék, szabadidős tevékenység, egyéni fejlesztés
16.00-17.00	hazamenetelig szabad játék

Az óvodapedagógus feladatai:

Testi egészségvédelem területén

Gondozás / Testápolás

- alapvető higiéniai tennivalókra való szoktatás (tisztálkodás, az anális toalett, a székelés és vizezés regulációja, a kulturált étkezés, a környezeti higiénia és rend)
- a gyermek fejlődésének, szükségleteinek kielégítése
- egészségének megőrzéséhez, jó közérzetéhez, egészséges életmód kialakulásához a feltételek megteremtése
- balesetmentes viselkedés megtanítása
- fejlettségi foknak megfelelő önkiszolgáló tevékenység megalapozása
- tisztaságigény felkeltése és fejlesztése (test, ruházat)
- fokozatosság, önállóság és intimitás biztosítása
- a családi és óvodai gondozási szokások összehangolása
- az óvoda-egészségügy megállapodása alapján prevenciós tevékenységek, szűrések, vizsgálatok végzése
- egészségügyi felügyelet segítségével tudatosíthatjuk szülők körében, hogy:
  - a gyermek egészsége és fejlődése elválaszthatatlan a szülő egészségétől, táplálkozásától és egészségügyi gondozottságától
  - a későbbi életszakaszok szempontjából kulcsfontosságú a szülés körüli és az élet első hetébe nyújtott egészségügyi ellátás

- az egészséges életmódra történő felkészítés szempontjából ebben az életszakaszban megszerzett ismeretek, készségek és szokások a későbbi egészségi magatartást jelentősen befolyásolják
- a gyermekkori egészségi állapot nem csupán az egyén egészségét alapozza meg, de kihat a következő generáció egészségére is
- az egészségfejlesztés az élet első éveiben a leghatékonyabb
- a jó táplálkozás alapvető az egészséges fejlődéshez
- a szakszerűtlen étrend a gyermekeknél elhízáshoz vezethet és megnövelik a szív- és érrendszeri, valamint más rendszerbetegségek fellépését
- a különösen sérülékeny társadalmi csoportokban a sérülések és az erőszak jelentős terhet jelent, hosszú távú fizikai következményeket és pszicho-szociális károsodásokat okozhatnak a gyermekek egészségében
- ismeretek átadása, és rendszerezésének segítése a szervezet működéséről az egészségvédelem alapkérdéseiről (pl. kórokozó, fertőzés, betegség, táplálkozás, aktív mozgás és pihenés, az érzékszervek higiéniája és védelme stb.).

Táplálkozás

- korszerű táplálkozási szokások megalapozása – *különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, ill. tejtermékek fogyasztásának ösztönzése*
- szükséges feltételeket biztosítása (zöldség- gyümölcs- magvak mindennapos fogyasztása), fontosságának hangsúlyozása
- szükség/igény szerinti folyamatos folyadékbevitel

Egészségfejlesztő testmozgás

- szabad levegőn való mozgás, udvari lehetőségek kihasználása
- minden nap tudatosan tervezett, irányított egészségfejlesztő testmozgás szervezése
- fizikailag aktív életvitel tartós magatartássá alakítása
- mozgáskonceptiók korszerű alkalmazása
- szervezett séták, kirándulások

Pihenés

- helyes életritmus kialakítása (mozgás/pihenés, folyamatos fektetés/ébredés, nem alvók toleranciája).

Lelki egészségvédelem területén

- derűs, nyugodt, szeretetteljes légkör, állandó értékrend biztosítása
- pszichológus támogatása mellett önismeret, önmegvalósítás, önkibontakozás, önfejlődés, érzelemszabályozás fejlődésének célirányos segítése
- pozitív megerősítés, pozitív énkép, önkontroll támogatása
- fejlődésközpontú, érést, tempót figyelembe vevő szabad játék biztosítása

- funkcionális megértésre törekedve, mozgásos tartalom keresztül komplex személyiségfejlesztés
- támogató tanulási (fejlődési) légkör (sokszínű, változatos, örömteli gyakorlási formák, játékok) megteremtése
- a gyermek igényéhez, szükségletéhez, érdeklődéséhez igazított tevékenységrepertoár biztosítása (flow)
- saját igényei fölé emelkedés, mások igényeinek kielégítése felé fordulás, másokkal való törődés dominanciájának kifejtése
- öndifferenciálás elvének szem előtt tartása (tevékenység-, téma-, eszköz- és csoportválasztás lehetősége, stb.)
- három „K” elvének alkalmazása (kommunikáció, kreativitás, kooperáció).

„Boldog óvoda” alapjainak megteremtése terén

Mai rohanó, elgépiesedett életünkben egyre fontosabb lenne, hogy az érzelmek ismét előtérbe kerülhessenek. Fontos, hisz segíti a gyermek pozitív énképének kialakítását, önbizalmának erősítését, ezáltal hatunk rá, oldjuk gátlásait, szorongását. Elősegítjük, hogy a benne lévő erősségek felszínre törhessenek, pozitív érzelmi állapotba kerüljön.

Ehhez alkalmas eszköz a ritmus, a dallam, a mozgás, melyek összejátéka felemel, pozitív életszemléletet sugároz. *Erőt ad és hitet abban, hogy a lehető legjobbat kihozzuk gyermekeinkből és önmagunkból. Elkísér mindennapjainkban, feltölt és motivál, hatékony eszköz a gyermek személyiségének fejlesztéséhez.*

Feltölti a pedagógust is a gyermekek lelkesedése, életimádata és ahogy pillanatok alatt látszik az arcukon a boldogság.

Elképesztő, mennyire fogékonyak

- a pozitív dolgokra,
- a boldogságra,
- és milyen könnyen lehet nekik megtanítani, hogyan is maradhatnak azok.

Mitől lesz pozitív egy gyermek? Mire van szüksége ahhoz, hogy valóban kiegyensúlyozott, boldog és pozitív lehessen?

- pozitív környezetre,
- pozitív megerősítésekre,
- pozitív gondolkodásra,
- sok-sok pozitív pillanatra

Mindezt játékos formában megvalósítva, dalokkal, Boldogító erősségek kártyajátékkal.

A *Boldogító erősségek kártya* segítségével

- játszva növelhetjük a gyermek önbizalmát és önbecsülését,
- megismertethetjük vele a legfontosabb emberi értékeket,
- megtaníthatjuk neki, hogyan ismerheti fel és különböztetheti meg a különböző belső tulajdonságokat,
- meghatározhatjuk a neki legfontosabb jellemvonásokat,
- segíthetünk neki erősíteni a számára fontos erősségeket,
- játék közben fejleszthetjük az érzelmi intelligenciáját,
- megtaníthatjuk neki, hogyan alkalmazhatja ezeket a mindennapokban is.

A zene, a közös éneklés mindig segít! Az éneklésnek fantasztikus hatásai vannak:

- oldja a szorongást és a stresszt,
- segít eltávolodni a mindennapi gondoktól,

- megnyugtatja a lelket,
- javítja a koncentrációt,
- edzi a memóriát,
- ráadásul egy csodás kapcsolódási pont a felnőtt-gyermek és gyermek-gyermek között.

A pozitív üzenetet hordozó dalok hallgatása és éneklése során, annak tartalma gyorsan képes rögzülni a tudatalattiban, mely hamar megjelenik a viselkedésben is.

A közös játék segít az olyan boldog és sikeres életet megalapozó tulajdonságok erősítésében, mint a:

- céltudatosság,
- magabiztosság,
- kitartás,
- szorgalom,
- bátorság,
- gyakorlatiasság,
- lelki erősség stb.

*“Én vagyok a legjobb,
Mindenre képes vagyok,
Bátor vagyok és magabiztos,
Boldog gyerek vagyok.
Szerethető vagyok,
Könnyen barátkozok,
Jól érzem magam, ahogy vagyok,
Boldog gyerek vagyok.”*

(Bagdi Bella: Tükördal)

Ha a gyermekek ezzel a lendülettel, ezzel a tudattal vághatnának neki a napoknak. Micsoda boldog és magabiztos gyermekeink lennének!?

Szociális kapcsolatok harmóniájának megteremtése (közösségi élet) terén

- az óvodapedagógus és más felnőtt személyek mintaadó magatartása, modell-értékű szerepe
- önismeret fejlesztése
- közös élmények átélésének biztosítása
- szabálykövető társas viselkedés, együttműködés támogatása
- anyanyelv, kommunikációs képesség fejlesztése
- problémamegoldó, kreatív gondolkodás ösztönzése
- jutalmazás, fegyelmező intézkedések elveinek és formáinak egységes alkalmazására törekvés

Anyanyelvi fejlesztés:

- a gyermek biológiai-pszichológiai fejlettségének megfelelő szintű kommunikáció

- az etnikai és bevándorlók anyanyelvének tiszteletben tartása és a magyar nyelv elsajátításának segítése
- az együttélés, szokások normáihoz igazodó nyelvi formulák alkalmazása.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- személyes szükségleteinek kielégítésében önálló, testi szükségleteinek kielégítésének szándékos irányítása (táplálkozás, tisztálkodás, öltözködés, mosdó használat)
- testarányok megváltozása, fogváltás megkezdődése
- a tevékenységhez szükséges eszközök megfelelő használata (evőeszközök, tisztálkodási eszközök)
- az öltözködés és az időjárás összefüggéseinek felismerése
- célirányos, magabiztos közlekedés az óvodában
- önismeretének függvényében szükségleteinek, igényeinek megfelelő önálló döntéshozatal
- mindennapos mozgás, korszerű táplálkozás igényének szokássá válása
- egyéni és csoportnormáknak való megfelelés igénye
- az iskolába lépéshez szükséges kommunikáció, kreativitás és kooperáció és a tanuláshoz szükséges képességek megléte.

2.2.2. Érzelmi és erkölcsi nevelés és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása

Cél:

- a családi szocializáció mellett kiegészítő szerep vállalása
- értékorientált konstruktív életvezetés
- lokálpatriotizmus/patriotizmus, identitás megőrzése és erősítése
- a gyermeki erkölcsi érzékenység fejlődésének, én tudatának alakulása, önkifejező és önérvényesítő törekvéseinek segítése
- az emberek különbözőségének elfogadására való nevelés
- meghatározó közös élményeken, tevékenységeken keresztül erkölcsi tulajdonságok, szokás és normarendszer megalapozása
- *a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz való kötődés megalapozása*

Tartalmi vonatkozás:

- családdal való szoros együttműködés
- családlátogatás
- heterogén csoportok biztosítása
- óvodába lépéskor ajándék készítése
- befogadási időszak (mindkét csoportos óvodapedagógus és a szülő jelenléte)
- csoportszoba neve, az ott dolgozó felnőttek nevének feltüntetése
- a csoport-és öltözőhelyiségek feltételrendszere
- állandó heti-napirend és annak tartalma
- szertartások
- portfólió névvel, jellel ellátva

- „MI” élménye (ünnepek, séták, kirándulások, kiállítások stb.)
- önazonosság erősítése
- etnikai, bevándorló gyermek országról tudáselemek közvetítése (zene, szokás, irodalom)
- gyermekek személyes kompetenciáinak fejlesztése
- óvodapedagógus- gyermek- dajka szereteten és kötődésen alapuló együttműködése
- gyermek-gyermek kapcsolata során, az alkalmazkodás, társas kapcsolatok erkölcsi normáinak, kooperációjának és kommunikációjának létrehozása
- norma és értékrendszer.

Az óvodapedagógus feladatai:

- az örömmérséklet átélés képességének növelése színes, változatos óvodai és óvodán kívüli programokkal, tevékenységekkel
- meleg-elfogadó attitűd, modellérték
- az óvodapedagógus és a védőnő szocielhigiénés (társas egészségvédő) viselkedési normája (a szegénység, a szociális kirekesztettség, az elhanyagoltság, a szeretethiány korrekciójának biztosítása)
- *értékorientált* közösségi nevelés a mozgás és sport sajátos eszközeivel
- a környezettudatos magatartás erősítése (felelősség, lokálpatriotizmus, patriotizmus)
- tehetségműhelyek működtetése (kreativitás, az érzelmek szabad kifejezése problémamegoldó gondolkodás, együttműködés, kudarcátírás)
- irányt mutató, pozitív megerősítéssel önbizalom fejlesztése
- pozitív énkép alakítása, hibák észrevétele, reflektív módú javítása
- „szabadon nemet mondani tudás” képességének formálása
- élethosszig tartó tanulás megalapozása a kulcskompetenciák fejlesztése révén
- mindenki számára egyenlő esély biztosítása, identitás megőrzése (átjárhatóság biztosítása, bevándorlók)
- *nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek megismertetése*
- óvodapedagógusok egészségpedagógiai ismereteinek bővítése
- egységes norma- és értékrend alkalmazása.

Anyanyelvi fejlesztés:

- a gyermek meglévő tapasztalatira, élményeire, ismereteire való építés
- gyermek gondolatainak, érzelmei kifejezésére való motiválás, annak türelemmel való kivárása
- beszélő környezet megteremtése, mintaadás
- gyermeki kérdések támogatása, a válasz iránti igény alakítása
- önazonosság megőrzése, ápolása, szocializáció elősegítése
- szervezeti kultúra fejlesztése
- az önkifejezés segítése, drámapedagógia, ének, zene, énekes játék, gyermektánc.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- a társas együttélés szabályainak szabadon, gátlásoktól mentes biztonságos gyakorlása
- kooperációra való képesség (felnőtt- gyermek, gyermek-gyermek)
- empátia, együttérzés, tolerancia, szeretet, egymás iránti érdeklődés magatartásba való beépülése
- jó és rossz közötti különbség tétel
- konfliktus helyzetek megoldása (győztes-győztes)
- saját helyzetének, képességeinek helyes megítélése

- következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételeinek megléte.

2.2.3. Anyanyelvi- értelmi fejlesztés, nevelés

Cél:

- az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés
- kommunikációs készség, beszédértés, beszédészlelés alakítása
- a kommunikációs készség, helyes nyelvhasználat differenciált fejlesztése, a biztonságos önkifejezés megalapozása
- pszichikus funkciók fejlesztése az egyéni adottságok figyelembevételével (észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás, szerialitás, intermodalitás)
- önfejlődés elősegítése (önkibontakoztatás, differenciálás lehetősége, önmegvalósítás).

Tartalmi vonatkozás:

- a teljes óvodai életet felölelő idő alatt végzett tevékenységekben.

Az óvodapedagógus feladatai:

- drámapedagógia alkalmazása (biztonság, beszédbátorság, beszédaktivitás, szorongásoldás, nyelvi udvariasság)
- a tanulási folyamat elindítása a mozgásöröm aktivizálásával
- gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építés a gyermek spontán szerzett ismereteinek rendszerezése, bővítése, változatos tevékenységek szervezése
- a gyermek hajlamának, adottságának, nyelvi kifejezőképességének nyomon követése
- problémamegoldó gondolkodás, döntésképeség fejlesztése
- a cselekvés megismétlésére a gyermek pozitív érzelmi ráhangolása, motiválása
- mozgás- tevékenység- beszéd- gondolkodás egységének biztosítása
- választás szabadságának biztosítása, ösztönző, tanácsadó, katalizáló szerep
- a nyelvi fejlődés egyéni eltéréseinek figyelembevétele a konkrét kommunikációs helyzetekben
- átmeneti és tartós beszédzavarok figyelemmel kísérése
- nyelvi hátrányok csökkentése, tehetségek kibontakoztatása
- rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel az utánzáson alapuló nyelvvelsajátítás biztosítása (etnikai és bevándorló)
- valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a fejlődését elősegítő, inger gazdag, ösztönző környezet biztosítása
- megfelelő eszközrendszer, változatos lehetőségek biztosítása
- a mozgás és a sport sajátos eszközeivel kialakítani az alapvető mozgás - és feladatmegoldó képességet
- interkulturális ismeretnyújtás: életvezetés
- „AHA” élményhez juttatás.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- tiszta beszédhangok, változatos mondatszerkezetek alkotása
- utasítások megértése és követése
- ok – okozati összefüggések, helyzetek felismerése, elvont fogalmak használata

- magabiztos kommunikáció állandó és váratlan helyzetekben is
- verbális és nonverbális jelek szabadon való használata
- problémák felismerése és kreatív módon való megoldása
- aktív részvétel a különböző tevékenységekben
- a szerzett ismeretek adekvát formában való megszerezése, és gyakorlati alkalmazása
- megfelelő „énkép”
- humor értése és alkalmazása.

2. 3. A program tevékenység keretei

2.3.1. Külső világ tevékeny megismerése (természeti, emberi, tárgyi), és néphagyományőrzés

Cél:

- a gyermeket körülvevő világ megismertetése, felfedeztetése, megszerettetése
- környezeti problémák iránti érzékenység alakítása, természetet szerető, tisztelő és védő felnőtté válás segítése
- hazaszeretet és a szülőföldre való pozitív kötődés erősítése
- *a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeinek szeretete, védelme*
- *a közösséghez való tartozás élménye*
- a Nemzeti Együttműködés rendszerének megalapozása a munka, otthon, család, egészség, rend fogalomrendszerével
- fenntarthatóságra nevelés, az elvekkel való azonosulás elősegítése
- helytelen táplálkozás, dohányzás, alkohol, drog prevenciója
- optimista, pozitív életszemlélet alakítása
- rendszerszemléletre nevelés
- az állampolgári – egyéb közösségi- felelősség felébresztése.

Tartalmi vonatkozás:

természeti:

- az élet keletkezése, növekedése, elmúlása, levegő, víz, talaj, növények, állatok

emberi:

- emberi környezet, emberi test, egészséges életmód, táplálkozás, mozgás, prevenció fenntarthatóság

tárgyi:

- műemlékvédelem, alkotások, környezetbarát szokások.

Az óvodapedagógus feladatai:

- óvodán belüli és kívüli tapasztalat, élmény biztosítása
- környezetben való biztonságos eligazodás segítése
- természetbarát termékek használatára való ösztönzés, természeti környezet védelme, lakó –és környezete közös megóvása
- felelősségteljes, környezettudatos magatartás alakítása
- a jóra és szépre való rácsodálkozás felfedeztetése, az értékek megbecsülése
- környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítása
- innovatív módszerek alkalmazása
- hatékony tanulási környezet megteremtése

- élményorientált játék, a játékban tanulás, szenzitív módszerek alkalmazása (terepi gyakorlatok, kerti munka, megfigyelés, felfedeztetés, kísérletezés)
- a fenntarthatóság fogalmával való ismerkedés és tudatosítása környezetünkben
- a természethez, környezethez fűződő ünnepek tartása
- élősarok folyamatos gondozása
- az élmény és projektpedagógia használatának lehetősége
- szelektív hulladékgyűjtés
- a családok környezettudatos szemléletmódjának alakítása gyermekeiken keresztül
- évszakok, napszakok váltakozásának érzékeltetése
- spontán és szervezett tapasztalat- és információszerzésre optimális szervezeti keretek biztosítása
- személyes higiéné elsajátíttatása
- egészséget befolyásoló környezeti tényezők felismertetése
- pedagógusok példamutatása, az anyag- és energiatakarékos óvoda üzemeltetése kapcsán
- óvodán kívüli ismeretterjesztés lehetőségeinek kihasználása
- a környezet megismerése során matematikai tapasztalatszerzési lehetőség nyújtása.

Anyanyelvi fejlesztés:

- a természeti környezet megismertetésére a néphagyomány, és művészeti alkotások segítségével hívása
- szókincsbővítés
- elvont fogalmak és az ok-okozati összefüggéseket jelölő szavak intenzív használata.

Fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- év - és napszakokkal kapcsolatos különbségtétel és tájékozottság
- pozitív kapcsolat a természeti és társadalmi környezettel
- a természet szépségeinek, kincseinek felfedezése, ismerete
- ok- okozati összefüggések meglátása, témához tartozó fogalmak használata
- a környezet megbecsülésének, védelmének, aktív alakításának igényé válása
- a fenntarthatóság alapvető értékeinek elemi birtoklása
- az Univerzumhoz kapcsolódó holisztikus látásmód csírájának megjelenése
- népi kultúránk, viselkedési szokásaink elemi szintű ismerete
- családja és önmaga személyi adatainak ismerete
- az elemi közlekedési szabályok és legalapvetőbb fogalmak ismerete
- természettudományok iránti nyitottság, logikus gondolkodás
- névutók, relációs fogalmak pontos használata
- mennyiségbeli és térbeli összefüggések biztos felismerése és megnevezése.

2.3.2. Néphagyomány-ápolás (ünnepek, tervezés)

Cél:

- értékalapú nevelés
- identitás megőrzése
- tájegységünkre jellemző néphagyományok, népszokások fenntartása, esetleges újraélesztése
- népi, nemzeti értékeinkhez való pozitív érzelmi viszony alakítása.

Tartalmi vonatkozás:

- minden napi tevékenységeken keresztül a néphagyományörzés lehetőségének megteremtése

Az óvodapedagógus feladatai:

- *a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások megismertetése*
- a népi kultúra és a mai világ értékeinek egymás melletti alkalmazása
- számítógépes világgal szemben a kulturális értékek megmutatása
- énekes- mozgásos népi játékok, kiolvasók, népdalok preferálása
- népi hangszerek bemutatása
- néptánc alapjainak megteremtése
- tárgykészítő népi játékok beiktatása (fonás, szövés, agyagozás, mézeskalácscsütés)
- közös élmény, játék, és ünneplés
- ünnepi készülődés szülők bevonásával
- egyéb lehetőségek:

Ősz

- termékek gyűjtése, változatos felhasználása, betakarítás, udvarrendezés, befőzések, salátakészítés, élősarok, terméstál rendszeresítése, őszi szüretelő játékok, évszakhoz kapcsolódó mondókák, dalok.

Tél

- anyagok gyűjtése: madáretetéshez, ünnepekhez, adventi játékdélutánhoz, mézeskalácscsütés, ünnepi asztalhoz koszorúkészítés, Luca-napi búza ültetése, újévi jókívánságok, időjárás-mondókák /szólások, téljátékok - hóember, hó vár építés, farsangi álarckészítés, mókázás, alakoskodás.

Tavaszi

- előkészületek a tavaszi munkákhoz, magok-edények gyűjtése palántázáshoz, veteményezés, rügyeztetés, hajtás, takarítás, tojásfestés, komatálazás, kiszézés, pogácsasütés, papírsárkány reptetése.

Nyár

- kirándulások, növényekkel-állatokkal való ismerkedés, csúfolók, aratódalok, lakodalmas játékok, savanyítás, befőzés, saláták készítése.

Anyanyelvi fejlesztés:

- jeles napokhoz kapcsolódó népi kifejezések, fogalmak megismerése
- régi ízes szavak használatával szókincs fejlesztése
- irodalmi élmény nyújtása (mondóka, szólás-mondás, népi humor, csúfolódók).

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- toleráns, értékmérő, értéktisztelő, együttműködő magatartás megnyilvánulása
- népi játékok, tárgyak és eszközök készítése
- természetes anyagok kreatív felhasználása
- ünnepek jelképeinek, szokásainak ismerete
- egyszerű táncmozdulatok gyakorlati kivitelezése
- ügyességi és sportjátékok autentikus megjelenítése
- népi mondókák, kikiáltók, mesék ismerete, dramatizálása
- a magyar népzene felismerése és örömteli hallgatása
- népszokásokhoz kapcsolódó tevékenységekben való szíves részvétel
- néhány jeles és hozzá a kapcsolódó szokás megnevezése.

2.4. A program tevékenység formái

2.4.1. Játék

Cél:

- jót és jól játszani
- elemi biológiai-pszichológia szükséglet kielégítésével, a komplex, egészséges személyiségfejlődés biztosítása
- pozitív kompetenciaérzet kialakítása („tudom, akarom, meg tudom csinálni”)
- az együttjátékozás során a társadalmi együttéléshez szükséges normák elsajátítása.

Tartalmi vonatkozás:

- gyakorló, konstruáló-, szimbolikus, szabály, mozgásos játékok, dramatizálás-bábozás.

Az óvodapedagógus feladatai:

- élményorientált szabadjáték, élményszerzési lehetőségek biztosítása, játéktartalom gazdagítása
- többfajta játéktevékenységhez hely, eszköz, játékszer biztosítása
- zavartalan, összefüggő játékidő biztosítása
- támogató, segítő tanulási (fejlődési) légkör megteremtése, indirekt irányítás a szabad játék folyamatában
- játékban, tevékenységben megvalósuló tanulás, tapasztalatszerzés lehetőségének biztosítása
- alkotókedvet, kreativitást kibontakoztató, biztonságot nyújtó érzelmekben gazdag, motiváló nevelői légkör megteremtése
- örömszerzés átélésének képességére nevelés, pozitív életszemlélet
- örömelményhez juttatás a tevékenységforma pozitív megerősítésével
- pszichikus funkciók fejlesztése (észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás)
- meleg-elfogadó attitűd, modellérték (empátia, tolerancia, pedagógiai érzékenység, következetesség, játékosság, humor)
- problémamegoldó gondolkodás, kudarc-, frusztrációtűrés, együttműködés képességének fejlesztése
- az élethosszig tartó tanulás megalapozása a kulcskompetenciák fejlesztése révén
- differenciált játéktevékenység felajánlása, szabad választási lehetőség biztosítása
- a gyermekek közötti baráti kapcsolatok segítése
- a közösségi viselkedés szokás-szabályrendszerére építve, demokratikus légkör kialakítása (játészótársak szabad választása)
- multikulturális és interkulturális ismeretek birtoklása, és gyakorlása
- egyenlő hozzáférés biztosítása, a társadalmi egyenlőtlenségekkel kapcsolatos előítéletek lebontása, kompenzálás
- három „K” (kommunikáció, kooperáció, kreativitás) elvének érvényre juttatása

Anyanyelvi fejlesztés:

- mintaértékű óvodapedagógusi beszédkultúra

- szókincsbővítés a játék során
- szituációnak megfelelő kommunikáció (tartalom, ritmus, hanglejtés, stb.)
- beszédfigyelem alakítása, egymás iránti tolerancia
- összefüggő beszédre ösztönzés
- érzelmek kifejezése
- a gyermek fejlettségének megfelelő szintű kommunikáció a csoportos játéktevékenység során.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- saját ötleteinek, elképzeléseinek alkotó módon történő megvalósítása
- játék áttervezése, szervezése, kivitelezése önálló, kreatív
- játékához szükséges játékszerek és eszközök létrehozása
- egyedül, párban, csoportban való játszás képessége
- szociális kreativitásra való alkalmasság (szerepek szétosztása, vállalása, együttműködés, konfliktus megoldása)
- a játék tartamának gazdagítására, szabályok betartására való képesség
- tartalmas, elmélyült, önkifejező játéktevékenység jellemzi
- környezetében való magabiztos eligazodás
- kulcskompetenciáik birtoklása (tolerancia, türelem, együttérzés, jó és rossz megkülönböztetése)
- ok-okozati összefüggések felismerése
- társadalmi normák erősödése
- multikulturális és interkulturális tapasztalatok birtoklása
- képességek, kompetenciák játékban való önmegvalósítása
- iskolába lépéshez szükséges ismerettel rendelkezés.

2.4.2. Mozgás

Cél:

- mozgásos életmód igényének kialakítása, mozgáskedv megőrzése
- jövő és élményorientált mozgásfejlesztés
- fizikailag aktív életvitel tartós magatartássá válása felnőtt korban.

Tartalmi vonatkozás:

helyváltoztató mozgások:

- járások, futások, szökdelések, oldalazások, irányváltoztatások, kúszások, mászások, függeszkedések, gurulások

helyzetváltoztató mozgások:

- ugrások és érkezések, esések, gördülések, fordulatok, átfordulások, függések, támaszok

finommotoros (manipulatív) mozgások:

- gurítások, dobások, elkapások, ütések, rúgások, labdavezetések, húzások, tolások-emelések, hordások

mindennapos tervezett és szervezett **egészségfejlesztő testmozgás**

természetes/funkcionális mozgásformák rendszere:

- kooperatív mozgásos játékok intenzív alkalmazása
- széles körű mozgástapasztalatok megszerzése, erő és álló képesség fejlesztése, helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly felerősítése, 50%-ot meghaladó közepes és nagy

intenzitású mozgás a foglalkozásokon szabad levegőn való mozgás udvari lehetőségének kihasználása, manipulatív eszköz beszerzése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- mindennapos tervezett és szervezett egészségfejlesztő testmozgás végzése
- a mozgásos játékok heti tervben való megjelenítése
- az óvodai élet minden fázisában, spontán, a játékba, azon belül a szabad játékba ágyazott mozgástevékenység biztosítása
- fejlődés és fejlettségközpontú mozgás
- élményt nyújtó, teljes személyiségre ható fejlesztés (minden gyermek egyéni fejlődésű)
- fizikailag aktív életvitel tartós magatartássá válásához szükséges tudás, készségek és képességek elsajátíttatása
- a gyermek mozgásigényének kielégítése, harmonikus, összerendezett mozgásának alakítása
- alapvető mozgásfunkciókban tudatos, célszerű, összerendezett cselekvés fejlődésének elősegítése
- személyiségfejlesztés komplex mozgásos tevékenység során
- kooperatív mozgásos játékok alkalmazása
- pozitív kompetenciaérzet alakítása („meg tudom, meg akarom csinálni”)
- fejlődésközpontú, differenciált tevékenységszervezésben való gondolkodás
- korszerű oktatási módszerek, stratégiák használata, reflektivitás
- teljesítmény- és versenykényszer nélküli gyakorlással tanulható és fejleszhető elemekre, funkciókra való koncentráció
- élmény, siker, tanulási lehetőség nyújtása, mozgás/játék által
- adottságtól, képességektől függetlenül kedvező kompetenciaérzet változása
- az értékelésnél a végeredmény helyett a játékfolyamat középpontba helyezése
- körjáték az udvaron
- a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás megalapozása mozgással
- a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásfeladatok alkalmazása (szomatikus, kognitív, affektív és szociális fejlődésbeli különbségek)
- saját tempó tiszteletben tartása
- a megértés és a helyes mozgásformák kivitelezése érdekében személyes minta nyújtása
- egymásra épülő mozgásrepertoár a természetes hely- és helyzetváltoztató, valamint finommotoros mozgások mindennapokban állandóan jelen lévő felfedeztetése, megtapasztaltatása, próbálkozásokon keresztüli gyakoroltatása
- változatos és örömteli játékokkal, támogató tanulási /fejlődési légkör biztosítása
- az egészségfejlesztő testmozgás megvalósításához, új szemlélet kialakítása
- mozgás és a matematika összefüggése

Anyanyelvi fejlesztés:

- a cselekvés és beszéd szinkronjának megteremtése
- a beszédértés és a kifejező beszéd fejlesztése
- testrészek megnevezése
- tér és időbeli irányok megnevezése.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- a rendszeresen szervezett helyváltoztató, helyzetváltoztató és finommotoros mozgások elsajátítása, és az ezek megfelelő végrehajtása
- rendszeres egészségfejlesztő testmozgás csoportban és szabadban való igénnyé válása
- az iskolához szükséges erő, állóképesség, valamint a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly megléte
- a kooperatív mozgásos játékokban való aktív részvétel
- saját és társaik adottságának tolerálása (másság, pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás).

2.4.3. Verselés, mesélés

Cél:

- irodalmi élmény nyújtásával az érzelmi, erkölcsi és szocializáció valamint értelmi és anyanyelvi fejlődés segítése
- könyv szeretetere, olvasóvá nevelés
- kultúra iránti fogékonyság megalapozása (színház, könyvtár, múzeum).

Tartalmi vonatkozás:

- ritmikus és humoros versek, *népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok*, altatók, dúdolók, szólások, közmondások, időjósító rigmusok, találós kérdések, nyelvtörők
- *népmesék*
- 3-4 év éves korban:
  - egyszerű szerkesztésű, ismétlődő szövegrészeket tartalmazó lánc-, halmozó- és mondókamesék
  - rövidebb, többfázisú állatmesék
  - közvetlen környezetéről szóló mesék
  - én mesék/ csoport mesék
- 4-5 éves korban:
  - többfázisú, terjedelmesebb állatmesék
  - novellamesék
  - csalimesék, tréfás mesék
  - én mesék/ csoportmesék
  - rövidebb tündérmesék
- 5-6 éves korban:
  - terjedelmesebb novella mesék
  - hazugságmesék
  - legendamesék
  - stressz oldó mesék
  - relaxációs (nyugtató) mesék
  - önbizalom fejlesztő, pozitív gondolkodást elősegítő mesék
  - tündérmesék
- műmesék
- *a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi*
- népi, klasszikus és kortársalkotások
- dramatikus játékok, bábozás.

Az óvodapedagógus feladatai:

- irodalmi alkotások életkornak, érdeklődésnek megfelelő kiválasztása, bemutatása, élménynyújtás
- kellő irodalmi tárházzal való rendelkezés, emlékezetből való mesélés
- mesélői, intim légkör megteremtése (mesesarok, szertartások, szimbólumok)
- motiváló, változatos, esztétikus eszközök biztosítása
- saját vers, mesealkotással az önkifejezés érvényre juttatása
- a mese alkalmazása az önismeret (belső feszültségek megélése) fejlesztésére
- közösség formálása az együttes élmény nyújtásával
- a szép magyar nyelv kifejezéseinek, ritmusának, hangsúlyának, szófordulatainak modell értékű előadásmódja
- érzések, gondolatok adekvát metakommunikációja
- matematikai jelenségek, érzelmi úton való megközelítése

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- mesehallgatás igénylése és várása
- versek, rigmusok szíves hallgatása és mondása
- mesék, történetek kitalálása, elkezdett történet befejezése, mozgásos megjelenítése
- előadáshoz, dramatizáláshoz kreatív módon eszköz készítése
- irodalmi anyag ünnephez kapcsolásának képessége
- szavak jelentésének ismerete és rendeltetészerű használata
- kulturális programokon való aktív részvétel (színház, múzeum)
- különböző mondatszerkezetek, mondatfajták alkotása, szófajok használata.

2.4.4. Ének-zene, énekes játék, gyermek tánc

Cél:

- zene, énekes játék, tánc segítségével, a zene iránti érdeklődés felkeltése, zenei ízlés formálása, esztétikai fogékonyság fejlesztése
- zenei anyanyelv alakítása
- az éneklés, zenélés beépülése a gyermek mindennapi tevékenységébe.

Tartalmi vonatkozás:

- népi, klasszikus és kortárs zeneszerzők műveinek alkalmazása
- népdalok, énekes-mozgásos népi játékok
- körjátékok
- mondókák, kiolvasók, ölbéli játékok
- hallás, ritmusfejlesztés és zenehallgatás
- néptánc elemek
- népszokásokhoz kapcsolódó táncok, dalok, énekes játékok
- hangszerek.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a zenei anyag életkornak, érdeklődésnek megfelelő kiválasztása, bemutatása, zenei élmény nyújtása
- zenehallgatási anyag összeállításánál a bevándorlók hova tartozásának lehetőség szerinti figyelembe vétele
- kellő szakmai felkészültség (módszerek, eszközök alkalmazása)
- esztétikus szemléltetőeszközök készítése
- derűs légkör megteremtésével az önkifejezés, zenéhez való pozitív viszonyulás segítése

- mindennapos ének-zenei nevelés feladatainak végzésével, az éneklés, zenélés iránti fogékonyság megalapozása
- a kortárs művészeti alkotások igényes kiválasztása
- ünnepkörökhöz kapcsolódó zenei anyag illesztése
- zenei képességek alakítása (egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás)
- zenei kreativitás formálása (improvizálás) a művészi tehetség gondozása
- ének - zene, énekes játék, gyermek tánc és a matematika összefüggése

Anyanyelvi fejlesztés:

- mondókák, énekek segítségével, a helyes artikuláció, szavak, szép pontos kiejtése
- hanglejtéssel, hangsúllyal, ritmussal a magyar nyelv kifejező erejének, szépségének éreztetése
- szókincsbővítés
- helyes légzéstechnika.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- zene, zenélés, éneklés igénylése
- önálló és tudatos zenei tevékenység végzése
- egyéni és csoportos éneklés öröme, zenét kísérő mozgásformák, tánclépések és ritmusok megjelenítése
- zenei fogalom párok megkülönböztetése (magas-mély, lassú-gyors, halk hangos)
- a hallott zene felismerése és élvezete
- egyszerűbb dallamok dallamotívum alapján való felismerése, visszaéneklése
- egyenletes lüktetés, dalok ritmusának érzékelése és visszaadása
- zenei kreativitás megnyilvánulása (ritmus, mozgás, dallam rögtönzése)
- egyes népi „rögtönzött” hangszerek használata, néhány ritmushangszer megnevezése és használatának elsajátítása.

2.4.5. Rajz, festés, mintázás, kézimunka

Cél:

- élmények átélése és újraalkotása
- a belső képek gazdagítása, szabad önkifejezése, fantáziavilág képi úton való kifejezése
- nyitottság az esztétikai élmények befogadására, a környezet esztétikai alakítására, alkotásra, önkifejezésre,
- esztétikai igényesség felkeltése.

Tartalmi vonatkozás:

- műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, *szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal*, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés
- színek ismerete
- a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka során különböző technikákkal való ismerkedés (építés, kollázs, montázs, batik, lenyomat, makett, terepasztal, szövés, fonás, varrás, karcolás, kasírozás, gyurmázás, agyagozás)
- különböző anyagokkal, eszközökkel való ismerkedés, munkálkodás (saját kéz, ujj, háromszög alakú kréta, ecset, nyomdák, olló, ragasztó, papírdoboz, homok, sár, gyurma, agyag gipsz, természetes anyagok, bőr, gally, gyapjú, textil, fonal, csutka, sás, nád, csuhé, termések, levelek, stb.)

- ünnepekhez kapcsolódó jelképek elkészítése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- az egész nap folyamán egyéni és csoport fejlettségi szinthez igazodó optimális alkotói feltételek megteremtése (szervezeti keret, módszer, eszköz)
- az alkotáshoz szükséges eszközök beszerzése gyűjtőmunkával
- az eszközök, technikai eljárások megismertetése
- baleset megelőzés
- gyermeki portfólió készítése
- egyéni és közös élmények nyújtása, alkalomszerű művészeti alkotások segítségével is
- *a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására törekvés, a tehetségek bátorítása*
- inger gazdag, esztétikus környezet biztosítása
- pozitív megerősítéssel az önkifejezés, elaborálás, önbizalom erősítése
- népművészeti elemek bemutatása, alkalmazása (múzeumlátogatás)
- képi plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó-és rendezőképeség alakulásának segítése
- vizuális percepció, taktilis ingerek fejlesztése, erősítése
- munkafogások, technikák tanítása
- élmény és fantáziavilág dúsítása (tér- forma-szín- és képzetgazdagítás, képi gondolkodás fejlesztése, esztétikai érzékenység, szép iránti nyitottság, igényesség alakítása)
- rajz, mintázás, festés, kézimunka és matematika összefüggések megláttatása (térformák, gömbbel, hengerrel való ismerkedés, irányok gyakorlása)
- íráshoz szükséges mozgáskoordinációk, finommotorika alakítása.

Anyanyelvi fejlesztés:

- tevékenység és kommunikáció összekapcsolása
- szókincsbővítés
- támogató kommunikációval az alkotás örömeinek, sikerének segítése.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- az élmények egyéni módon való megjelenítése képalkotással
- színek, formák, anyagok, eszközök, technikák kreatív módon való használata
- eszközök rendeltetészerű és balesetmentes használata
- társai munkájáról véleménynyilvánítás
- elemi térviszonyok, jellegzetes jegyek, egyszerű mozgások megjelenítése
- képző és népművészeti alkotások iránti érdeklődés, érzékenység
- koordinált szem és kézmozgás
- környezetükben az esztétikum felismerése és alakítására való igény
- árnyalt színhasználat, formagazdagság
- tér, forma és képlátás kialakulása.

2.4.6. Munka jellegű tevékenységek feladatok

Cél:

- olyan kompetenciák fejlesztése, melyek a munkához, közösséghez és környezethez való pozitív attitűd kialakulását segítik
- társadalmi együttélésre, gyakorlatra való felkészítés, akarat, erkölcsi tulajdonságok erősítése.

Tartalmi vonatkozás:

- közösségért végzett alkalomszerű egyéni/mikrocsoportos megbízások
- csoportszoba/öltöző/mosdó rendrakása
- játékelpakolás, teremrendezés
- növény- és kisállat gondozása
- kert gondozása
- saját és mások elismerésére nevelés
- tapasztalatszerzés a munkavégzéshez szükséges attitűdök, készségek, képességek, tulajdonságok kialakításához (kitartás, önállóság, céltudatosság)
- személyiség és akarat tulajdonságok formálása (fegyelem, felelősségérzet)
- közösségi kapcsolatok, kötelességteljesítés alakítása
- önértékelés, és a közösségi értékelés.

Az óvodapedagógus feladatai:

- komplex személyiségfejlesztés munka és munka jellegű játékos tevékenységgel, játékos, cselekvő tapasztalat útján
- a munka feltételeinek megteremtése, eszközeinek biztosítása
- pozitív példaadás, a munka jellegű tevékenységek motiválása
- munkafolyamatok menetének megismertetése, munkaeszközök helyes használatának gyakoroltatása (szokás- szabályrendszer, baleset megelőzés)
- gyermekek fejlettségi és terhelhetőségi szintjének megfelelő feladat adása
- pozitív értékelés
- köztes motiváció fenntartása
- közösségi munka által a társas kapcsolatok, együttműködés fejlesztése
- a munkavégzéshez szükséges attitűdök, készségek, képességek, tulajdonságok kialakítása (kitartás, önállóság, céltudatosság)
- gyermekek konkrét, reális, fejlesztő értékelése
- munka megbecsülésére, szeretetere, önként válllására való nevelés
- környezettudatos magatartásformálás (kerti munka, élősarok gondozás, szelektív hulladékgyűjtés)
- a néphagyományokhoz kapcsolódó munkatevékenységek megismertetése

Anyanyelvi fejlesztés:

- a cselekvés és kifejezés összekapcsolása
- beszéd, és szövegértés fejlesztése a pontos feladat meghatározással
- munkavégzés közbeni folyamatos kommunikáció lehetősége
- szókincsbővítés (munkaeszközök, munkafolyamatok, népi kifejezések)

- munkavégzés közben a beszédtolerancia, udvariassági szófordulatok megfelelő használata.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- a munka önként, örömmel, önállóan végzett aktív tevékenységgé válása
- másokért, a közösségért végzett önkéntes munka vállalása
- a kötelességteljesítés, együttműködés örömezésének belsővé válása
- munkamenet ismerete, kellő motiváltsággal való feladatteljesítés
- környezet és ember kölcsönhatására való elemi rálátás
- saját, és mások munkájának megbecsülése, értékelése.

2.4.7. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Cél:

- kompetenciák fejlesztése, attitűdök erősítése
- a gyermek önkéntes cselekvő aktivitása, közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalatszerzése, felfedezése, gyakorlati problémamegoldása
- szocializáció segítése
- tevékenység vonzása, tanulás öröme, sikerélményhez juttatás.

Tartalmi vonatkozás:

- az utánzáson alapuló minta - és modellkövetése
- a gyermek spontán tapasztalatszerzése
- az óvónő által irányított megfigyelgetés
- felfedezés, kísérletezés
- a gyermekek kérdéseire, válaszaikra épülő ismeretszerzés
- gyakorlati problémamegoldás
- kezdeményezett és kötelező tevékenységek.

Tevékenységekben megvalósuló tanulás formái:

kötött:

- mindennapos egészségfejlesztő testmozgás
- mozgásos játékok
- matematikai tapasztalatszerzés nagycsoportban
- ének, zene, énekes játék, tánc
- mindennapos mesélés.

kötetlen:

- rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
- verselés, mesélés
- külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalmakkal.

Az óvodapedagógus feladata:

- egész napos szabad játék lehetőségének biztosítása a csoportban és az udvari tevékenységek során egyaránt
- tanulást támogató környezet kialakítása

- a gyermek kompetenciáinak feltérképezése, erre épülő tervezés, és irányítás megvalósítása
- öndifferenciálás mellett, lehetőség biztosítása a felfedezésre, kísérletezésre
- változatos szervezeti formák, keretek alkalmazása
- az információ feldolgozása során, a próbálkozás, tévedés és hibázás lehetőségének szem előtt tartása, kudarctűrő képesség fejlesztése
- az ismeretanyag többszöri kódolással, változatos csatornákkal való rögzítése
- önreflektív módú elemzés, értékelés, és azzal koherens és szükséges egyéni fejlesztési tervek készítése
- a tevékenységek eredményességét elősegítő, változatos tanulásszervezési eljárások, technikák alkalmazása, értékeléssel összehangolt célok és feladatok meghatározása
- az alulteljesítő és kiemelkedő képességű gyermekek fejlődéséhez az óvodapedagógusok folyamatos innovációja
- a játék intimitásának sérthetlenségére való törekvés
- tanulási helyzetekben megerősített cselekvési minták használata
- a mintakövetési, modellkövetési, facilitatori szerep biztosítása
- együttjátás, kooperáció, alkalmazkodás, együttérzés, belső kontroll alakítása
- az alkotás, konstruálás során az önállóság, önfegyelm növelése, elismerés átélése
- folyamatos játékkörnyezet biztosítása, játékra motiválás fenn-, és tiszteletben tartása
- együttjátás során a társadalmi normák alkalmazása és betartása, „Mi” közösségi érzés erősítése
- játékpedagógiai követelményeknek megfelelő módszerek, eszközök, anyagok használata
- óvodán kívüli élményszerzés
- folyamatos játékkörnyezet biztosítása, játékra motiválás fenn-, és tiszteletben tartása
- játékpedagógiai követelményeknek megfelelő módszerek, eszközök, anyagok használata
- komplexitásra törekvés

Anyanyelvi fejlesztés:

- különböző játékszituációkban a kommunikáció fejlesztése (nyelvi minta, szókincs, metakommunikáció)
- bábjáték lehetősége, dramatizálás, anyanyelvi játékok alkalmazása.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- különböző gondolkodási műveletek elvégzésének képessége
- egyszerűbb ok-okozati összefüggések meglátása, rendszerszemlélet életkori sajátosságok függvényében
- kreatív feladatmegoldás
- szándékos figyelemirányítás, korának megfelelően tartós önálló tevékenység, felfedezés és gyakorlati problémamegoldás igénye
- elemi mennyiségi ismeretek megléte
- az iskolába lépéshez szükséges kompetenciák birtoklása.

2.4.8. A gyermekek fejlődésének nyomon követése

Alapelv:

- Minden gyermek „más”, egyedi kompetenciákkal rendelkezik, így a gyermek fejlődését elsősorban önmagához kell mérni.
- Az óvodai élet során a megismerés, a gyermek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése az óvodába lépés pillanatában kezdődik és folyamatos.

- A fejlődés nyomon követése, a szükséges egyéni fejlesztési terv készítése – a magas szintű szakmai kompetencia megléte mellett - garancia számukra a legoptimálisabb fejlesztő hatások biztosítására.

Cél:

- információszerzés, nyomon követés, iskolára való alkalmasság.

Tartalmi vonatkozás:

- környezettanulmány, anamnézis
- spontán és direkt megfigyelés
- az intézményi eljárásrendnek megfelelő mérések (területenként évente két alkalom)
  - mozgás
  - érzelmi-akarat
  - emberábrázolás
  - társas
  - értelmi

Az óvodapedagógus feladatai:

- anamnézis felvétele, szülővel való konzultáció
- természetes közegben minél szélesebb körű ismeretek szerzése a gyermekről
- intézményi szinten kialakított normák szerinti megfigyelés, mérés végzése és rögzítése
- a megfigyelési, mérési eredményekre épülő éves pedagógiai munka tervezése
- szükség szerinti egyéni fejlesztési tervek készítése (fejlődési naplóban)
- a gyermek egyéniérésének, fejlődési ütemének tiszteletben tartása mellett a legoptimálisabb fejlesztő hatások biztosítása
- a gyermek kedvelt tevékenységére, érdeklődésére alapozott fejlesztési terv készítése, kivitelezése
- hagyományos és korszerű változatos módszerek alkalmazása
- periódikusan ismétlődő kontrollmérések végzése
- portfólió készítése (Fejlődési napló)
- szakpedagógusokkal való konzultáció.

2.5. Kapcsolatrendszer

A kapcsolatok sokfélesége fontos és hasznos az intézmény életében. A bemutatkozás kézfogásától a beszélgetés, beszélgetés alatt olyan magatartás fontos, amiben érzékelhető az érdeklődés, az ismeretek igénye, a másik fél megismerésének igénye.

Fontos, hogy a kapcsolatban mindkét fél adjon és kapjon.

A kapcsolatok *lényegesebb* jegyei:

- a helyes idő és helyzet megválasztása, naprakészsége,
- érzelmi ráhangoltsága,
- felkészülés, előkészület: a hitelesség, a beszéd stílusa,
- fontos, hogy kinek, mit szeretnénk mondani, megnyerni egy feladatnak.

A kapcsolatok eredményessége azon múlik, hogy az óvoda vezetője - mint példa, rendelkezik-e megfelelő intelligenciával, személyiségében a felismerő, kapcsolatteremtő, empátiás képességgel. Ez azért fontos, mert az óvónők, az óvoda dolgozói a kapcsolat - és kapcsolatteremtés részesei.

A kapcsolatok összekötője a gyermek, általa nyerhetünk információkat nevelésünk céljaihoz és azok megvalósításához.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében intézményünk a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és lehetőség szerint szakmai kapcsolatot tart.

Külső kapcsolatok:

- egészségővő-védő szakhálózat: orvos – védőnő, szakrendelés (fogászat)
- műveltségek gyarapítását segítő hálózat:
  - kulturális központ, könyvtár, múzeum, régészeti park
- segítséget nyújtó hálózat:
  - családsegítő szolgálat (VCSGK)
  - pedagógiai szakszolgálat (logopédus, pszichológus, szomatopedagógus)
  - óvoda egészségügyi szolgálattal való folyamatos konzultáció (gyermekorvosi, védőnői hálózattal való szoros együttműködés)
  - társintézmények: iskolák, sportlétesítmények, bölcsőde, óvodák
  - civil szervezetek
  - Oktatási Hivatal

Belső kapcsolatok:

- munkaközösségek működése
- tanuló látogatások szervezése

2.5.1. Óvoda család együttműködése

Cél:

- a munka, otthon, család, egészség, rend a Nemzeti Együttműködés Rendszerének megszilárdítása
- a hatékony nevelőmunka érdekében a szülői házzal partneri kapcsolat kiépítése
- a szülő minél szélesebb körű bevonása az óvodai életbe
- az otthon és az óvoda értékrendjének egymáshoz való közelítése
- kiegészítés és hátrányok csökkentése (nevelés, szakszolgálat, egészségügyi szolgálat)
- a gyermek kiskorúságánál fogva őt megillető családi, állami, társadalmi védelem és gondoskodás biztosítása.

Tartalmi vonatkozás:

- szülői értekezlet
- egyéni beszélgetés (egyeztetés alapján)
- életvitel segítő tanácsadás (igény ill. szükség szerint)
- szülői beszélgető kör az óvoda-egészségügyi szolgálat és pszichológus bevonásával
- családlátogatás (igény szerint)
- befogadás (egyeztetés alapján)
- fogadóórák
- ünnepek, programok (éves munkaterv alapján)
- kirándulások (óvodapedagógusi éves terv alapján)
- szervezett részvétel a csoport életében (egyeztetés alapján)
- tájékoztatók (szükség szerint)
- faliújság, elektronikus tájékoztató
- napi információ
- szülői szervezet működése (évi 2 alkalom)
- nevelési értekezleteinken való részvétel (éves munkaterv szerint)

- intézményi dokumentumok (igény szerint).

Óvodapedagógus feladatai:

- kapcsolattartási formák tervezése, ütemezés szerinti megvalósítása, dokumentálása
- a család, szülő megismertetése az óvoda nevelés alapelveivel, dokumentumaival (PP, Házirend, SzMSz)
- partnerközpontú működés értékelési folyamatainak keresztül a szülői elégedettség, elégedetlenség, elvárás feltárása
- a családok megismerése, elfogadása
- családhoz illesztett intervenciós gyakorlat alkalmazása
- példamutatás a meleg-engedékeny óvónői attitűddel
- a családban már meglévő pozitív értékek megőrzése, gyarapítása, alkalmazása a nevelőmunka során
- a szülői szerepvállalás fontosságának tudatosítása
- informálás és együttműködés a kiemelt figyelmet igénylő gyermekkel kapcsolatban
- a családok bevonása az egészséges életmód, környezet tudatos magatartásformáló programjainkba.

Közös programok:

- Nyílt napok
- Nagyk délelőttje
- Anyák napi zsúr
- Évzáró- és búcsúzó
- Kertszépítő délután
- Apa kupa
- Családi barkács délutánok, játszódélutánok
- Családi sportnap
- Látogatás a szülő munkahelyére
- A családok által felkínál lehetőségeket (szüret, születésnap, dióverés, almaszedés, állatok megtekintése) elfogadjuk
- Tavasznyitogató Napsugaras napok
- Városmegismerő családi kirándulás.

Az óvodai programba épülő nevelési feladatunk, hogy a szülő ismerje meg:

- óvó-védő feladatunkat,
- nevelő feladatunkat,
- szociális, gyermekvédelmi feladatainkat,
- személyiségfejlesztő céljainkat,
- törvényes lehetőségeit az óvodában
- tanácsadói hálózatot, ahol a rászoruló szülők segítséget kaphatnak gyermekük neveléséhez,
- gyermekünk iskolakezdésével kapcsolatos nevelési, szervezési feladatokat, helyi célokat és módszereket,
- a potenciálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciáló fejlesztési lehetőségeit.
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára igénybe vehető támogatást

Fontos az óvodai információ pontos közvetítése és a visszajelzés felhasználása.

2.5.2. Egyéb kapcsolatok

2.5.2.1. Bölcsőde

Cél:

- a jövőbeni óvodások feltérképezése
- az óvodánk népszerűsítése.

Tartalmi vonatkozás:

- tapasztalatcsere
- informálódás az óvodai életről
- szülői értekezlet
- beszoktatás.

Óvodapedagógus feladatai:

- részvétel a bölcsődei szülői értekezleten
- a gondozónők meghívása a gyermekek beilleszkedésének megtekintésére.

2.5.2.2. Iskola

Cél: az iskolai élet megkezdésének támogatása, segítése.

Tartalmi vonatkozás:

- az iskolai élet megszerettetése
- iskolalátogatás a nagycsoportosokkal
- a teljesítménymérési és értékelési és egyéni fejlesztési rendszer.

Óvodapedagógusi feladatai:

- a tanulás alapkészségeinek megalapozása, érzelmi akarati, testi, szociális, értelmi területeken
- iskolalátogatás a nagycsoportosokkal.

2.5.2.3. Közművelődési intézmények

Cél:

- kultúra iránti érdeklődés felkeltetése
- a művelődés iránti igény alapozása „kedvcsinálás”.

Tartalmi vonatkozás:

- kiállítások, múzeumok, művelődési intézmények programjai.

Óvodapedagógus feladata:

- kiállítások, múzeumok, művelődési intézmények programjainak látogatása,
- színházi „dresszkód” preferálása.

2.5.2.4. Szakszolgálatok

Cél:

- a hátrányos helyzetű családok életvitelének javítása.

Tartalmi vonatkozás:

- hátránycsökkentés.

Óvodapedagógus feladata:

- kapcsolat felvétel a gyermekvédelmi felelős közreműködésével a szakszolgálatok intézményeivel.
- A szülők tájékoztatása a lehetőségekről.

2.5.2.5. Óvoda-egészségügyi szolgálat

Cél:

- egészségmegőrzés, prevenció
- egészséges életvitel iránti igényalakítás

Tartalom:

- szűrések
- vizsgálatok
- egészséges életvitellel kapcsolatos tájékoztatók, fórumok, tanácsadás
- lelki egészségvédelem és szociális kapcsolatok harmóniája.

Közvetett partnerek (az együttműködésükkel közvetett módon segítők)

- Fenntartó
- Oktatási Hivatal
- MÁK
- VCSGK

3. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK PROGRAMJAI

3.1. Differenciálás, integráció, inklúzió

A differenciálás

Pedagógiai Programunkban a differenciált fejlesztés azt jelenti, hogy minden gyermek a maga ütemében, a maga módján és képességei szerint tudjon fejlődni, kibontakozni. Nevelőtestületünk szerint a kiugró képességű gyerekek fejlesztése is ebbe a körbe tartozik, hiszen az elv azonos, hisz mindenkit a maga képességei szerint kell nevelni. A kisgyermek fejlődésében nem hagyhatjuk figyelmen kívül az érést, amely a fejlődési folyamat része. Tudjuk, hogy az érés során válik láthatóvá, hogy a fejlődés nem egyenletes, nem egyenes vonalú, felfelé tartó irány, hanem hol felgyorsuló, hol lassuló, időnként stagnáló, néha visszaeső vonulat. Legtöbbször nem tudható előre, hogy a személyiség mely összetevői fejlődnek majd „jól”, vagy mely összetevői alakulnak másképp, illetve azok mikor „hozzák be” magukat. A hagyományosan jól fejlődő jegyek és az eltérően fejlődők együttesen vannak jelen a személyiségben, valamint az egyes képességek sem egyszerre és nem egyenletesen fejlődnek. Óvodapedagógusaink tudják, hogy a kisgyermek tulajdonságainak, képességeinek változásai egyfajta diszharmoniót eredményeznek, amely csak látszatra nem harmonikus.

Inklúzió

Intézményünkben az inklúzió azt jelenti, hogy a „minden gyerek más” elvet valljuk, és ez az elv programunkban jól érvényesül.

Integráció

Az integráció az inkluzív pedagógiai gyakorlatunk azon része, amely a többségtől bármilyen szempontból eltérő gyermekek elfogadását és a többséggel történő együttnevelését jelenti. Programunkban a differenciálás értelmezése az inkluzív pedagógia ez adja az integrációs nevelésünk ideológiai hátterét. A cél a gyermek saját szintjének maximumára való eljuttatása.

Akkor eredményes a nevelés, ha a gyermekek saját kereteiken, szokásaikon belül és azokkal együtt képesek fejlődni, egy nevelési szintéren belül, ahol többen nevelődnek együtt. Ez a bánásmód egyénre tervezett pedagógiai gyakorlatot igényel, folyamatos visszacsatolást, nyomon követést. A tanulás során mindig az előzetes ismeretekre kell építenünk, amelyben benne van az egyén teljes személyisége.

Az óvodai integrációban a játékot tekintjük alaptevékenységnek. Minden gyermek játszik, noha nem játszik minden gyerek egyformán. A gyermek játékát folyamatosan megfigyeljük, ennek során feltárhatjuk személyiségét, társas magatartását, kapcsolatait, elmélyültségi fokát, verbális kifejező képességeit, gondolkodását, eddigi ismereteit, mozgását. A megfigyelés segíti a differenciált tervezést, a konkrét célok, feladatok, módszerek, eszközök, időkeretek, munkaformák meghatározását.

A pedagógus feladata a dajkák, pedagógiai asszisztensek felkészítése és bevonása a gyermek nevelésébe. Fontos, hogy megértsük a gyermek adott állapotát, és megtaláljuk a fejlesztéséhez vezető utat. Az óvodapedagógusok feladata a gyermekcsoport és az érintett gyermek kapcsolatában az együttélés kialakítása, a mindennapi élet megszervezése és irányítása.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrációja

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek típusai:

Tanulási problémákkal küzdő gyermekek

- tanulási nehézséggel küzdők
- tanulási zavarral küzdők

Magatartászavarok miatt problémás gyermekek

- visszahúzódó
- ellenséges (agresszív)

Kivételes képességű gyermekek, tehetségesek

Különleges bánásmódot igénylők még: csoportok

- a nemzeti kisebbségekhez tartozók
- a bevándorlók

Eltérések

- Az anyanyelv és a többségi nyelv birtoklása
- Eltérés a többségi kultúrától
- Csoportkohézió; a többséghez való viszony

Multikulturalizmus és interkulturalizmus

- Multikulturalizmus: A kisebbségi társadalmi csoportok nyelvének és kultúrájának megjelenítése a pedagógiai hatásrendszerben.
- Interkulturalizmus: Egy óvodában a többséghez és a kisebbséghez tartozó gyerekek együttnevelése

A migrációs réteg integrációja

Figyelembe kell vennünk a migráció hazánkra gyakorolt hatását, mely következményeként az óvodai nevelésben olyan gyerekek is részt vehetnek, akiknek családja Magyarországra települt át, vagy szülei hosszabb ideig itt vállalták munkát.

Pedagógiai programunkban olyan kompetenciák fejlesztése is a cél, mint a kognitív, az eszköz jellegű (kommunikációs képességek fejlesztése) és a szociális kompetenciák (kötődés, érdekérvényesítés, társadalmi szerepekre való felkészítés) fejlesztése.

Feladatunk: A külföldi állampolgár, nem magyar ajkú gyerekek együttes gondozása, nevelése, fejlesztése a magyar állampolgárságú és anyanyelvű gyermekekkel.

Kapcsolattartás a szülőkkel:

- A család a szocializáció első színtere, a családi nevelés erősítése.
- Személyes kapcsolat kialakítása a szülőkkel.
- A családok szociális különbségeiből adódó hátrányok kompenzálására törekvés.
- A szülőket szakszerű segítése a gyermeknevelésben.

3.2. Tehetséges gyermekek gondozás

Cél:

- a tehetségcsírák felismerése minden gyermekben
- esélyteremtés
- a gyermek speciális szükségleteinek kielégítése
- erős és gyenge oldalak együttes támogatása
- megfelelő személyi és tárgyai feltételek mellett a talentum személyiségjegyeinek, önmegvalósításának minél magasabb szintre emelése.

Tartalmi vonatkozás:

- képzőművészeti tevékenység
- zene-tánc
- mozgás
- természettudományos tevékenység
- szociális tevékenységek
- szűrés-beválogatás- tehetségazonosítás.

Óvodapedagógus feladatai:

- biztonságos, derűs légkör teremtése és fenntartása
- elfogadó, támogató környezet kialakítása
- élményorientált szabad játék biztosítása
- változatos, színes tevékenységek széles körének kínálása
- a gyermek érdeklődésére, ismereteire épülő tanulási folyamat szervezése
- szabad választási lehetőség megadása
- a tehetség megjelenéséhez megfelelő helyzetek teremtése
- együttes tevékenység lehetősége (óvodapedagógus-gyermek)
- feltöltődés, pihenés, „elvonulás” lehetőségének megteremtése
- szülők tájékoztatása a tehetségprogramról, folyamatos együttműködés fenntartása, tanácsadás
- 3 éves kortól általános és speciális képességek megfigyelése
- 4 éves kortól kiemelkedő és speciális képességek megfigyelése tulajdonságlista alapján, és rögzítése (azonosítás) „Tehetségcsillag”
- segítő szakemberekkel való együttműködés, bevonás (pszichológus, fejlesztőpedagógus, logopédus)
- a korán megmutatkozó tehetségígéret fejlesztése, gondozása
- a tehetséggel összefüggő gyenge területek erősítése
- differenciálás, öndifferenciálás lehetőségének biztosítása
- speciális többlettudás megszerzése és a tehetséggondozás szolgálatába állítása
- műhelymunkát vezető és csoportpedagógus rendszeres konzultálása

- a teljesítmény fokozása mellett a szorongásoldás kiemelt kezelése
- az elvárás és teljesítmény összhangjának szem előtt tartása
- előremutató pozitív megerősítéssel pozitív önkép alakítása
- lehetőségadás az önálló véleményalkotásra és fantázia felszabadítására
- iskolába lépéskor a befogadó intézmény tájékoztatása.

A tehetséggondozás formái:

- csoporton belüli tehetséggondozás (a differenciálás eszközével mindennapos, a tehetségigéret egész személyiségének komplex fejlesztésére irányuló folyamat)
- tehetségműhelyek fenntartása (a hasonló többlettudással, érdeklődéssel, attitűddel rendelkező tehetségigéretnek azonos gazdagító/dúsító szervezett fejlesztése)

3.3. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő különleges bánásmódot igénylő gyermekek ellátása

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő különleges bánásmódot igénylő gyermekek az, aki életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas problémákkal, tanulási magatartási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített, vagy sajátos tendenciákat mutat

Cél:

- az egészséges, harmonikus személyiség, a beilleszkedéshez szükséges testi, szociális és értelmi érettség kialakítása, valamint az iskolai potenciális zavarok megelőzése.

Tartalmi vonatkozás:

- az óvodai nevelés és fejlesztés során kiemelt feladat: a gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával
- megelőzni a teljesítménykudarckokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását, és megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készségeket
- az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követő ellenőrzése, és amennyiben szükséges, a fejlesztés további menetét erre alapozva kell meghatározni.

Az óvodapedagógus feladatai:

- alapmozgások kialakítása és fejlesztése
- szociális készségek fejlesztése
- kognitív funkciók fejlesztése
- önkiszolgálás fejlesztése
- az adekvát játékhasználat elősegítése
- tudatos önállóságra nevelés
- egészséges énkép és önbizalom kialakítása
- kudarcűrő-képesség növelése.

4. GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG

Alapelv:

- a gyermek személyiségének, emberi méltóságának és jogainak tiszteletben tartása
- az óvodai nevelés során a hátrányos megkülönböztetést bármilyen okból ellenezzük
- tiszteletben tartjuk a gyermek gondolati -, lelkiismereti- és vallásszabadsághoz való jogát
- humánus, megértő, egyéni bánásmód
- a család, gyermeke iránti felelősségének erősítése.

Cél:

- a törvényben megfogalmazott gyermekvédelemmel kapcsolatos alapelvek betartása, feladatok megvalósítása
- esélyteremtés és hátránycsökkentés (esélynövelő óvoda kialakítása)
- családi életre és egészséges életmódra nevelés
- korai monitoring és beavatkozási rendszer kiépítése.

Tartalmi vonatkozás:

- szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek
- a lassabban fejlődők segítése,
- alacsonyabb fejlettségű gyermekek felzárkóztatása,
- a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések
- a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek:
  - a gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek
  - rendezvények, ünnepek szabadidős tevékenységek szervezése, rendezése.

Óvodapedagógus feladatai:

- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal, gyermekvédelmi felelőssel együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása
- szocio-higiénés (társas egészségvédő) karakter, viselkedési norma alkalmazása
- időhiánnyal küszködő családok, szerényebb anyagi körülmények között élők, több gyermeket nevelők, nem teljes családban élők figyelemmel kísérése
- nyílt és őszinte óvodapedagógusi magatartás és derűs, nyugodt légkör biztosítása (meleg - engedékeny óvónői attitűd)
- a szülő a megfelelő szakszolgálathoz való irányítása (Pedagógiai szakszolgálat, Családsegítő Központ és Gyermejjóléti Szolgálat, Szülők Fóruma Egyesület)
- a családokkal való együttműködésre készítő kapcsolattartás
- pszichológus, logopédus, fejlesztő pedagógus igénybe vétele
- a szülők bevonása a közös rendezvényekbe,- fogadóórákra, szülői értekezletekre való meghívás
- a veszélyeztetettség jelzése a gyermekvédelmi megbízott felé
- a gyermekvédelmi figyelő szolgálat és jelzőrendszer rendszeres és folyamatos működtetése
- a törvényi változások folyamatos figyelemmel kísérése

- preventív tevékenység végzése
- értékek továbbítása, megerősítése és kialakítása a családokban
- kiemelt figyelmet igénylő gyerekek fejlődésének figyelemmel kísérése
- szocializáció elősegítése, a szociális érzékenység fejlesztése, a társadalmi lényé válás elősegítése
- a hátrányos helyzetű gyermekek veszélyeztettségének csökkentése
- az óvodai rendezvényeken, ünnepeken, szabadidős tevékenységeken való részvétel
- a gyermek veszélyeztettségének időbeni felismerése.

4.1. Szociálisan hátrányos helyzet enyhítését segítő tevékenység

Cél:

- egyenlőtlenségek kiegyenlítése, esélyegyenlőség megteremtése.

Tartalmi vonatkozás:

- szociokulturális háttér feltérképezése, és lehetőség szerinti megszüntetése
- hátrányos helyzet meghatározása
- a gyermek személyes higiénés szokásainak alakítása
- partnerközpontú működés, a szülőkkel való személyes kapcsolat kialakítása.

Óvodapedagógus feladatai:

- anyagi támogatásnak (odaítélésének elvei az SzMSz-ben kerültek megfogalmazásra) és lehetőségének feltérképezése
- a gyermek és körülményeinek megismerése, folyamatos figyelemmel kísérése
- a lemaradás mértékének feltérképezése, egyéni fejlesztési terv készítése
- család szokásainak, értékrendjének a megismerése
- család –óvoda kapcsolatának erősítése (családlátogatás, szülői konzultáció, Szülői Szervezet bevonása, szülői közösségek alakítása)
- korszerű kommunikációs technikák és konfliktus kezelési módszerek elsajátítása, a gyermek és körülményeinek megismerése, folyamatos figyelemmel kísérése
- a lemaradás mértékének feltérképezése, szükség szerinti fejlesztési terv készítése.

Területei:

Egészséges életmódra nevelés:

- egészségtudat kialakítása, egészséges táplálkozás.

Mozgás:

- mentálhigiénés – egészséges életvitel iránti igény kialakítása
- tartásjavító torna, lábtorna
- nagymozgások, finommotorika fejlesztése
- szakember igénybevétele
- tehetséggondozás

Szocializáció és viselkedés:

- viselkedési formák megtanítása, felnőtt minta
- kapcsolatteremtő készség fejlesztése
- drámapedagógia alkalmazása
- viselkedés és szociális interakciók
- együttműködés a családdal.

Beszéd és kommunikáció:

- kommunikációs zavarok oldása /felnőtt- gyerek, gyerek-gyerek között/
- kommunikációs igény erősítése /szülők bevonásával/
- logopédus igénybevétele
- beszédértés, beszédészlelés, nyelvi kifejező készség,
- szókincsbővítés
- GMP diagnosztika.

Érzelmi élet:

- biztonságérzet és elfogadás
- drámapedagógia
- meseterápia
- önértékelés, önismeret fejlesztés
- pszichológus, terapeuta igénybevétele.

Értelmi képességek:

- egyéni differenciált foglalkozás
- kognitív képességek fejlesztése
- részképességek fejlesztése
- Sindelar felmérő teszt alkalmazása
- Difer diagnosztizálás
- fejlesztőpedagógus igénybevétele.

Hátrányos helyzetű gyermek, akinek családi körülményei, szociális helyzete miatt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította.

Halmazottan hátrányos helyzetű az a gyermek, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője a törvényi szabályozás szerint, önkéntes nyilatkozatot tett; illetve akit tartós nevelésbe vettek.

Veszélyeztetett az a gyermek, vagy más személy által tanúsított magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, mely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja, vagy akadályozza.

5. AZ INTÉZMÉNYI INNOVÁCIÓ

Cél:

- közös értékrend megerősítése
- kondicionálás és fejlesztés.

Tartalmi vonatkozás:

- humánerőforrás fejlesztése:
- célirányos képzések, „szakosodás”
- munkaközösség (innovációk tartami kidolgozására)
- hospitálások, tanuló látogatások rendszeressé válása
- jó gyakorlat lehetőség szerinti meghonosítása
- eredményes fejlesztések beépítése Pedagógiai programunkba
- kiemelt figyelmet igénylő gyermekek gondozása:
  - óvodai szintű tehetséggondozás fenntartása (vizuális és zene-néptánc, mozgás)
  - Óvodai szintű tehetséggondozás bővítése a „természettudományi” terület kidolgozásával (2019. szeptemberétől való alkalmazása)
  - Tehetségpont cím elnyerésére felkészülés (továbbképzéseken való részvétel folyamatosan)
  - „Sportóvoda” létrehozása, alapjainak lerakása (2020. szeptember)
- **alternatív programok honosítása** (gyermekkorai alkoholfogyasztást megelőző program, dohányzás megelőzésére felkészítő program, az otthoni kiegészítő táplálkozás propagálása, "Hetenként legalább egy zöld-napot óvodáinkban!" mozgalom, otthoni, közlekedési balesetet megelőző program, "egészséges fogakért" akció, tartásjavító program,- asztmás és allergiás gyermekek megelőző programja,"- gyógytestnevelési program, KRESZ park létrehozása)
- anyagi források használása (pályázatok, egyesületi bevételek)
- óvoda-egészségügyi szolgálattal való együttműködés
- „Örökös Zöld Óvoda” cím elnyerése (2022. december)
- „Örökös Boldogóvoda” cím elnyerése (3 éven belül)
- Projektszemlélet intézményi szinten való megvalósítása (2019. szeptember)
- Az adaptív szemlélet és a kooptechnikák mind szélesebb körű alkalmazása a csoportokban.
- Környezetvédelem, fenntarthatóságra nevelés szemléletmódjának elterjesztése, kiszélesítése a szülők körében is.

Óvodapedagógus feladatai:

- önképzés, képzés iránti elköteleződés
- korszerű elméleti/gyakorlati szakmai kompetenciákban való jártasság, készség elsajátítása és gyakorlatban való alkalmazása
- képzéseken szerzett ismeretek megosztása
- aktív részvétel az újszerű tartalmi kidolgozásban
- a pedagógia fejlesztés irányvonalának és a meglévő pedagógiai értékek logikai kapcsolatának megteremtése
- a kidolgozott eljárásrendek, fejlesztési területek kipróbálása (2018., 2019. szeptemberétől)

- a kidolgozott fejlesztési területekhez kapcsolódó ellenőrzési-, értékelési rendszer kidolgozása (a tervezett időponttól számított egy év: 2019. ill. 2020.)
- eredményességvizsgálat (a bevezetést követő évben: 2020. ill. 2021.)
- a kijelölt alternatív programokban való részvétel (szakaszosan 2020. szeptemberéig)
- dokumentációk koherenciájának megteremtése.

6. A PEDAGÓGIAI MUNKA DOKUMENTÁCIÓJA

Cél:

- koherens dokumentáció
- egységes szerkezet, tartalom
- használhatóság.

Tartalmi vonatkozás:

- mérési – ellenőrzés – értékelési rendszer
  - önállóan kidolgozott tartalom és időintervallum alapján
- **csoportnapló**

tartalma:

- óvoda neve és címe, OM azonosítója
  - korcsoport feltüntetése, neve, pedagógusai neve
  - megnyitás/lezárás helye, ideje, intézményvezető aláírása, körbélyegző lenyomata
  - a pedagógiai program neve
  - a gyermekek neve és óvodai jele, a fiúk és lányok számának összesített adatai, ezen belül megadva: a három év alatti, a három–négyéves, a négy – ötéves, az öt–hatéves a hat–hétéves gyermekek száma, a sajátos nevelési igényű gyermekek száma, továbbá azon gyermekek száma, akik bölcsődések voltak
  - a nevelési évben tankötelessé váló gyermekek neve
  - a napirend, a napirend szerinti tevékenységek időtartama és tevékenységek
  - heti rend napi bontásban
  - családdal való kapcsolattartási formák tartalma
  - baleset megelőzés szabályai, és annak napi ismertetése
  - nevelési feladatok (szocializációs terv), a szervezési feladatok, tervezett programok és azok időpontjai, ill. értékelések
  - a gyermekek fejlődését elősegítő tartalmak (éves tevékenységi terv) a következő bontásban: egészségfejlesztő testmozgás; verselés, mesélés; ének, zene, énekes játék, gyermektánc; rajzolás, festés, mintázás, kézimunka; a külső világ tevékeny megismerése – benne matematika; az értékelések (éves, és ez lebontva heti)
  - gyermekvédelemmel kapcsolatos bejegyzések (szükség szerint)
  - szülői nyilatkozatok (távozás, egyéb)
  - fogadóórak időpontjai, emlékeztetői, értékelések
  - szülői értekezletek időpontjai
  - hivatalos látogatások, a vezetői ellenőrző látogatás, a látogatás célja, időpontjai, a látogató neve és beosztása
- **egyéni fejlesztési terv (fejlődési naplóban)**
- #### *tartalma:*
- a gyermekkel kapcsolatos adatok (név, OM azonosító)
  - családra vonatkozó információk
  - anamnézis
  - családlátogatások és tapasztalatai
  - megfigyelések
  - mérési eredmények

- fejlesztési területek (testi, szociális, kommunikációs, értelmi képességek)
  - a fejlesztés ideje és tartama, célja, tartalma, eszközök, pedagógus neve
  - értékelések
  - vizsgálatok, szakvélemények másolata.
- **Felvételi és mulasztási napló és hozzátartozó adatlap**
tartalma:
- óvoda neve, OM azonosítója, címe
  - megnyitás/lezárás helye, ideje, intézményvezető aláírása, körbélyegző lenyomata
  - korcsoport feltüntetése, neve
  - a gyermek oktatási azonosító száma, naplóbeli sorszám, neve, születési helye és ideje, állampolgársága, nem magyar állampolgár esetén a tartózkodás jogcíme, a jogszerű tartózkodást megalapozó okirat száma, lakcíme/tartózkodási lakóhelyének címe, felvétel időpontja, apja (törvényes képviselője) neve, anyja születéskori neve
  - az igazolt és igazolatlan hiányzások havi és éves összesítése (adatlapon napi, havi és éves összesítés)
  - a szülők napközben elérhető telefonszáma
  - megjegyzés rovatba: elhelyezés megszűnésének ideje, indoka (költözés, átvétel, iskolába lépés).

Óvodapedagógus feladatai:

- az intézményi dokumentumok (SzMSz, Házirend, Mérés-ellenőrzési program, Vezetői program, Munkaterv, Intézkedési terv, Esélyegyenlőségi program, stb. koherenciájának szem előtt tartása
- a dokumentumok előírás szerű kitöltése, naprakész vezetése.

ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

Az óvodai nevelési program érvényességi ideje nyilvánossága:

A nevelőtestület és az óvodavezető határozata alapján a kihirdetéstől számítva határozatlan időre szól.

A szülők számára az óvoda információs tábláján és honlapján megtekinthető.

Az óvodai nevelési program módosításának lehetséges indokai:

- hálózat bővítés, leépítés, átszervezés,
- ha a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt,
- ha a helyi program célja, feladata jelentősen változik,
- ha egyéb érdekegyeztető fórum, módosítást javasol.

Előírás a programmódosítás előterjesztésére:

- írásbeli előterjesztés az óvoda vezetőségének,
- részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten.

MELLÉKLETEK:

1. JEGYZŐKÖNYV
2. EGÉSZSÉGFEJLESZTŐ PROGRAM